СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

РІК XLVIII. Ч. 98. Джерзі Ситі, Н. Дж., пятниця, 26-го квітня 1940.

No. 98. Jersey City, N. J., Friday, April 26, 1940. VOL. XLVIII.

ТРИ ЦЕНТИ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ. ПЯТЬ ЦЕНТІВ ЗА ГРАНИЦЕЮ ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ АМЕРИКИ.

Тел. „Свободи": BErgen 4-0237. — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016. 4-0807.

THREE CENTS IN THE UNITED STATES OF AMERICA. FIVE CENTS ELSEWHERE.

СТРАЙК ТАКСІВОК

НЮ ЙОРК. — У двох нюйорських найбільших таксівкових компаніях, „Нешенел Транспортейшен Ко." і „Термінал Систем", що мають разом коло три і пів тисячі таксівок, а також коло шість тисяч шоферів та машиністів, вибух страйк. До страйку покликав шоферів голова шоферської юнії Ворен Горі, якому тиждень перед тим масові збори шоферів дали повновласть покликати їх до страйку, колиб цього вимагала потреба. Власники таксівкових компаній заявили, що причиною страйку є це, що заряд шоферської юнії домагався „замкнення" їх підприємств перед іншими, неюнійними робітниками, а також домагався відтягування від тижневих плат юнійних вкладок. На це заряд не згодився.

КОМУНІЗМ У КОРАБЕЛЬНІЙ СЛУЖБІ.

ВАШИНҐТОН. — Перед комітетом Даєса зізнав бувший секретар юнії корабельних радіооператорів, Фред Гов, і сказав, що на кораблях є коло 150 комуністів, котрі обслугують радіові корабельні апарати. Вони мають секретні припоручення служити комуністичній партії. На випадок війни вони могли би подавати ворогам звідомлення, де знаходяться американські кораблі, казав Гов. Навіть на люксосовім яхті бувшого амбасадора до Москви, а тепер до Бельгії, Дейвиса, радіооператор є комуніст. Голова комітету, Даєс, зробив поклик до голови Конґресу Промислової Орґанізації, Джана Луіса, до якого належить і згадана юнія радіооператорів, щоб той зробив чистку в себе з комуністичних елементів. Луіс збув цей заклик мовчанкою.

УКРІПЛЯЮТЬ ПРИСТАНІ.

ВАШИНҐТОН. — Департамент маринарки розписав анкету до підприємців, щоб вони вносили свої пропозиції відносно будови залізних сіток довкола американських пристаней. Ті сітки малиб охороняти пристані від чужих субмарин та мін. Наперед департамент маринарки задумує побудувати таку сітку довкола санфрансіської пристані. Опісля такі самі сітки побудують довкола всіх важніших пристаней.

ХОЧУТЬ ДЮЄВІ ОБТИНАТИ ПЛАТНЮ.

НЮ ЙОРК. — Міські власті Ню Йорку незадоволені з того, що окружний прокуратор Дюї так довго є відсутний від своєї урядової праці, а їздить собі по Америці та займається виборчою кампанією. Деякі міські урядовці піддавали думку, щоб Дюєві відтягнути платню за той час, коли він є поза працею.

ПРО ДОБРОДІЙСТВА МАШИНИ.

ВАШИНҐТОН. — Перед тимчасовим національним економічним комітетом зізнавав Фавлер МекКормик, голова величезної шікаґовської компанії виробу фармерських машин, „Інтернешенел Ґарвестер Ко.", і сказав, що хліборобські машини причинились багато до економічного піднесення краю. Першусього, казав він, внаслідок тих машин достатки харчевих продуктів стали вповні забезпечені. А цього колись не бувало. Далі, життя фармерів внаслідок машин стало лекше. Через те фарма стала тривалою інституцією американської суспільности.

ПРИЧИНИ ТРАҐІЧНОГО ПОЖАРУ.

НАЧЕС (Мізурі). — Влада досліджує причини пожару одного місцевого дансінґголю, що повстав минулого вівтірка, в якім згоріло на смерть 198 неґрів, а коло 50 було лекше і тяжче попечених. Є підозріння, що хтось той дансінґгол навмисно підпалив. Одначе є теж очевидні докази, що той дансінґгол не мав належних противогиевих охорон. Серед спалених жертв є десять членів орхестри, яка там грала. Лише два члени цеї орхестри врятувалися з життям.

ЗЛОВЖИВАННЯ НА ШИРОКУ СКАЛЮ.

ДІТРОЙТ. — Лава присяглих узнала винуватими 135 осіб, серед них бувшого посадника Дітройту, Рідінґа, шахрайств, які зайшли в асекураційних полісах домів. Серед обвинувачених є чимало цивільних осіб, а також 89 поліцаїв, Деякі поліційні станиці внаслідок того обвинувачення майже лишилися без персоналу. Серед цивільних обвинувачених є теж завідувач кулачного чемпіона Джова Луіса, Джан Роксборо.

ПЕРЕТРЯСЕННЯ В НЮЙОРСЬКІЙ ПОЛІЦІЇ.

НЮ ЙОРК. — Внаслідок зловживань у бондуванні винуватців, яку то справу провірював бувший суддя федерального суду, Маґоні, головний комісар нюйорської поліції Валентайн викинув девять вищих поліцаїв, у тім трьох ляйтнантів. Валентайн зазначив, що це тільки початок. Вкупі з тими зловживаннями вилетить іще більше.

ПРИВОЗЯТЬ НЕБУВАЛІ ЗВІРЯТА З ПІВДЕННОГО БІГУНА

На кораблі „Санта Кляра", що приїхав оноді до нюйорського порту з Південної Америки, привезено цілий ладунок старих індійських реліквій та колекцію рідких звірят з південного бігуна.

Між звірятами, в цій околиці ще не виданими, є морський пес, що живиться виключно морськими крабами, жаби, що „висиджують" свої яйця в роті, та торбун величини миші. Зібрав цю колекцію Малколм Дейвис, куратор птиць у Краєвім Зоольоґічнім Парку в Вашинґтоні. Індіянські реліквії збирав Алден Мейсон з Музею Пенсилвенійського університету.

Морський пес, що живе крабами, це перше звіря тої породи, піймане живцем. Піймано його сіттю на леді, як він заснув. Підчас перевозу його держано в холоді й поливано часто зимною водою.

ДОКАЗАВ ВИНУ

У карному суді в Рутерфордтоні, Норт Каролайна, став один чоловік, котрого жінка позивала за побої. Коли суддя спитався його, чи він признає себе винуватим, обвинувачений заявив, що так, і сказав, що він може це доказати. З цими словами він пішов до уставлених у суді лавок, підійшов до своєї жінки й ударив її в лице.

Суддя дав йому два роки вязниці за побиття жінки, а шість місяців за погорду для суду, котрої він допустився своєю поведінкою в суді.

ЧИ ДИВНО, ЩО ПОМИЛИВСЯ?

До правного бюра в стейтовім капітолю в Атлянті, Джорджія, зайшов фармер і спитався, де є бюро ветеранів.

„Яких ветеранів вам треба: ветеранів американської конфедерації чи ветеранів світової війни?" — спиталася дівчина при інформаційнім бюрку.

„Я не знаю, яких" — каже фармер. „Я знаю лише, що маю хору корову".

Вона його післала до бюра ветеринарів.

МАДЯРИ ПРОТИ ЖИДІВ

БУДАПЕШТ. — Міське управління проголосило нові обмеження, що відносяться до жидів, які займаються торговлею. Не даватимуть їм дозволу на крамниці чи продаж на ринках. Подібне відноситься до візників, носильників, занятих у ґазолінових стаціях і т. п.

ПЕРЕПИС МАЙЖЕ СКІНЧЕНИЙ

Начальник нюйорського бюра федерального перепису населення Америки каже, що в його окрузі перепис буде закінчений з кінцем цього тижня.

Перепис закінчено властиво вже тиждень тому, але бюро ще припускає в ньому помилки на 10 процентів і визначило тиждень для усунення цих помилок.

ПОЛЯКИ НЕ ДОЧЕКАЛИСЯ ПРОВОКАЦІЇ ЛЬВОВА

Польський „маґістрат" у Львові ухвалив був іще в 1937 році, що в 1940 році буде святкувати „600-ліття Львова", цебто роковини нападу й наїзду польського короля Казимира на Галицьку Україну і її столицю Львів, що сталося 1340 року.

Тимчасом Польща впала при кінці минулого року й польська провокація супроти українського народу не вдалася.

Львів оснував князь Галицько-Волинської Держави, Данило, на честь свого сина князя Льва в 1230 році, значить Львів уже мав 110 років, коли польський король Казимир на нього напав.

Тепер же Львів має не 600 років, як хотіли розголошувати поляки, але 710 років.

ЗАЧАСТО ЗАГЛЯДАВ

Детективи філядельфійської поліції доглянули, що Френк МекҐоверн занадто часто відкривав накривку на колесі свого авта. Вони розслідили справу й знайшли в накривці хитро закриті реєстри шулерства власника авта. МекҐоверн стане незадовго на суді.

В ІТАЛІЇ ПРОТИ ФРАНЦІЇ Й АНГЛІЇ

РИМ. — Італійська преса не перестає далі атакувати Францію й Анґлію. Пронімецький сентимент виходить щораз виразніше на верх. Але з того годі заключати, що Італія хоче дійсно йти до війни і станути по стороні Німеччини.

НЕБУВАЛЕ САМОГУБСТВО

Гарія Андерсона, 26-літнього безробітнього крамничного помічника, знайдено в середу неживого в куфрі на стриху дому його родичів у Гвайт Плейнс, Ню Йорк. Судовий медичний розслідник переконався, що тут мається до діла з самогубством. Видно, Андерсон випив пляшку горівки, заліз до куфра й замкнувся в ньому. Помер видно з удушення. Подія скоїлася ще минулої пятниці.

ТАЙНІ МАНЕВРИ

Американський департамент війни повідомив амбасади чужих держав у Вашинґтоні, що на маневри американської армії, які мають незадовго відбутися в Тексасі й Луізіяні, військові аташе чужих держав не будуть допущені.

Департамент подав як одну з причин бажання не розкривати нових способів военної тактики, що мають бути випробувані на тих маневрах.

ПЕРЕХОДЯТЬ НА „ЛІТНІЙ ЧАС"

Цієї неділі в тих околицях, у котрих признається літній час, пересунуть годинники на одну годину вперед.

Цього року таких місцевостей буде багато більше, ніж їх було минулого року. Переходять на нього навіть виразно фармерські околиці.

ЗАДЕРЖУЮТЬ ШЕКСПІРА.

БЕРЛІН. — Великий анґлійський драматурґ Шекспір не має нічого спільного з теперішніми анґлійськими плютократами, що ведуть війну з Німеччиною. Так кажуть націсти і далі шанують Шекспіра та поручають його твори.

ТРИЦЯТЬ УБИТИХ.

Загальний вид румовища поспішного поїзду залізниці Ню Йорк Сентрал, що розбився оноді коло міста Литл Фолс, Ню Йорк. Ранених було понад сто. На задньому пляні розлиті води ріки Могок.

В НОРВЕҐІЇ ЗАВОДЯТЬ НІМЕЦЬКИЙ ОКУПАЦІЙНИЙ РЕЖІМ

БЕРЛІН. — Німецьке звідомлення подає, що в занятій німецькими військами Норвеґії заведено таку систему правління, яка існує на польських землях, що є під німецькою окупацією. Місце польського ґенерал-ґубернатора займає Й. Тербовен, націстичний окружний провідник з Есен, назначений на це становище канцлером Гітлером і тільки перед ним він відповідальний. Заповідають, що новий режім у Норвеґії буде наскрізь німецьким і то тому, що король і парлямент стануни по стороні аліянтів. Та припускають, що місцеві норвезькі влади будуть допущені до урядування, а тільки будуть постійно під німецьким доглядом.

ЗДЕРЖАЛИ АЛІЯНТСЬКИЙ НАСТУП.

СТОКГОЛЬМ. — Завзята боротьба між аліянтськими і норвезькими частинами з одного боку і німцями з другого не малє, а збільшується з кожним днем. Покищо можна сказати, що німці осягнули деякі льокальні успіхи, знищивши деякі пристані та не допускаючи виладовування на сушу нових аліянтських сил. Німці мають покищо в Норвеґії переваґу у повітрі.

НОРВЕЗЬКІ ПОВСТАНЦІ ДОШКУЛЮЮТЬ.

СТОКГОЛЬМ. — Німці поносять поважні втрати від норвежців, що нападають на німецькі стежі, чи менші відділи, або й поодиноких німецьких жовнірів, чи офіцирів. Усюди є повно норвезьких добровольців, що засідаються на німців і їх вибивають. Це мабуть і було причиною, що німецьке командування видало приказ, що будуть покарані згідно з німецьким карним законом усі ті норвежці й чужинці, що до неділі не зложать зброї. А кара означає в такому випадку смерть.

АТАКУВАЛИ ПЯТЬ ЛЕТУНСЬКИХ БАЗ.

ЛОНДОН. — Знаючи, яку шкоду завдають у Норвеґії аліянтам німецькі літаки, виряджено до Норвеґії коло 100 британських літаків, що бомбардували пять німецьких летунських баз у Норвеґії, Данії й на острові Сильт. Уряд каже, що налети були „дуже успішні".

В НАРВІКУ НАЦІСТИ ЗДАЛИСЬ.

СТОКГОЛЬМ. — Останки німецької залоги в Нарвіку, яких командант, ґенерал Дітль, дістав особистий приказ Гітлера видержувати до останку, здались аліянтам. Кажуть, що вони попали в засідку і були виголоджені й без амуніції. Взято в полон коло 850 жовнірів.

ЧИ НІМЕЧЧИНА ПИДЕ НА ШВЕЦІЮ?

ПАРИЖ. — У Франції панує переконання, що Німеччина таки займе Швецію. Та це буде новим розпучливим кроком Гітлера. Тоді війна з Німеччиною буде рішатися в Скандинавії. Аліянти візьмуться за всі засоби, щоб звідти вигнати німців і зо Швеції атакувати лекше німецькі побережжя та міста. Колиж Швеція останеться далі невтральною, то така комбінація відпадає, а з нею і більша небезпека для Німеччини.

ПЕРЕСТАЛИ НАПАДАТИ.

СТОКГОЛЬМ. — Одного дня німецька преса була повна найгостріших нападів на Швецію, а на другий день уже нічого з того не було. Очевидно, що сталося це на приказ уряду. Так це розуміють у Швеції, коли згадують, що йдуть переговори між Німеччиною і Швецією в справі нового торговельного договору.

СОВЄТИ КРУТЯТЬ.

ЛОНДОН. — Совєти дають Анґлії до пізнання, що вони не погоджуються з німецькою інвазією в Скандинавії та раді заключити новий торговельний договір з Анґлією. А в Анґлії переконані, що Совєти ведуть крутійську диплььоматію. Але кажуть, коли так, то чому і їм не крутити. Тому переговорюють із Совєтами, бо радіб дістати точні відомості наскільки Совєти помагають Німеччині сирівцями.

РІШЕННЯ НЕ ЗАПАДЕ В НОРВЕҐІЇ.

БЕРЛІН. — Для німців, коли вірити їхнім заявам, те, що діється в Норвеґії, є тільки малою подією, яка не має рішального значіння у вислідї війни аліянтів з Німеччиною. Рішальні удари западуть, на думку німців, деінде.

ЩЕ ЗАМАЛО ВИДАЮТЬ.

ЛОНДОН. — Величезний военний британський буджет, що виносить 2,667,000,000 фунтів стерлінґів і накладає нові, величезні тягарі на анґлійців, стрінувся в парляменті з критикою у тому напрямі, що він замалий і не вистарчальний на відповідне ведення війни. Підкреслено, що Німеччина видає далеко більше, бо 3,200,000,000 фунтів стерлінґів річно.

"SVOBODA" (UKRAINIAN DAILY)
FOUNDED 1893.
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays by the Ukrainian Press and Book Company, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

Письменний текст оголошення має бути в адміністрації 48 годин перед появою числа, в котрім оголошуючий хоче мати своє оголошення.

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES:	
Поодинокє число три центи.		Three cents a copy	
На рік	$6.00	One year	$6.00
На пів року	$3.25	Six months	$3.25
На три місяці	$1.75	Three months	$1.75
Число з суботи (з англійською частиною):		Saturday's Issue (with Ukrainian Weekly):	
На рік	$2.00	One year	$2.00
На пів року	$1.25	Six months	$1.25
В Джерзі Сіті і Загряницею:		Foreign and Jersey City Rates:	
На рік	$9.00	One year	$9.00
На пів року	$4.75	Six months	$.745
На три місяці	$2.50	Three months	$2.50

За оголошення редакція не відповідає.
Адреса: "SVOBODA", P. O. Box 346, JERSEY CITY, N. J.

РОБІТНИЧІ ЮНІЇ ПОТРЕБУЮТЬ ЧИСТИХ РУК

На приказ стейтової прокураторії в Ню Йорку арештовано президента одної великої будівляної юнії, котрому закидають цілу низку кримінальних вимушень. З ним арештовано ще двох його спільників, котрі разом з ним при помочі юнії вимусили від своїх жертв коло міліона долярів. Інакше кажучи, вони перемінили робітничу юнію, зорганізовану нібито на оборону робітничих інтересів, на зисковний засіб до добування грошей для себе самих. Словом, перемінили юнію на рекет.

Що якась юнія попаде в руки таких злочинців, з того ще не виходить, що сама засада робітничої юнії зла. Одначе таке підозріння може легко повстати в людей, коли ці керманичі будівляної юнії в Ню Йорку не одинокі цього роду маніпулянти в рядах робітництва. Тоді, коли на сході йде справа юнійного рекетіра Скаліса, на заході розігрується інша, неменше вонюча справа Біофа, котрий засів у юнії робітників театру, а котрий показався недавно справжнім злочинцем, посередником у торговлі білим товаром, утікачем з вязниці.

У Шікаґу теж виринула справа Джеймса Петрила, предсідника шікаґовської юнії музикантів, котрий вмішувався навіть у те, що актори на сцені мають говорити.

Подібні справи викликали багато громів не лише на винуватих, чи запідозрених урядників, але й на їх юнії, ба навіть на цілий робітничий юнійний рух. На жаль, виконний комітет Американської Федерації Праці, коли ці справи почали набирати розголосу через пресу, замісць розслідити справу й усунути виновників, виступив з публичною обороною, в котрій нападав на тих, що ці факти розкривали: Про нюйорського юнійного рекетіра Скаліса, наприклад, Вилієм Ґрін ручив публично, що він живе бідно, в скромнім апартаменті, а спровоковані цею заявою ґазети виявили, що він живе дуже вибагливо в справжній палаті, має велику масу служби й т. і.

У цей спосіб Федерація Праці втратила першу нагоду очистити свій дім з надуживань, як цього домагається американська громадська опінія. Ця опінія нині вже добре розуміє, що рекетірство мусить відбиватися й на громадянстві, вже хочби тому, що жертви рекетів, заставлені юнійними рекетірами платити великі окупи цим бандитам, правильно шукають способів наложити свої втрати через рекети на покупців їх виробів, очевидно через підвищення цін товарів.

Стративши свою першу нагоду, Федерація праці знайде тепер, коли справа опинилася в прокураторії, своє завдання важним, одначе все ще всі нагоди не проминули. Справа тепер пекуча й Федерація Праці мусить це зробити в інтересі того руху, що вона заступає.

ПОШАНУВАЛИ НОВОВИБРАНИХ ПОСЛІВ-УКРАЇНЦІВ

(З Канади).

В провінції Алберта вибрано в березні б. р. чотирьох українських послів, а це трьох до провінціяльної леґіслятури, а одного до домініяльного парляменту в Отаві. Дехто з українців не доцінює як слід цього вибору з тої причини, що ті посли походять з опозиції, а при владі є тепер, як відомо, ліберальна партія. Кажуть, що колиб ми мали послів з „урядової партії", хочби неукраїнців, то з цього була би більша користь навіть для української справи, якщоб ті посли боронили цеї справи, знаючи, що вийшли українськими голосами. Ось так критикуючі стоять на тому, що голос послів з тої партії, що є при владі, мав би більше значіння. Та, на нашу думку, коли українці не можуть вибрати своїх послів самостійно з „урядової партії", то краще, щоб вибирали своїх людей з опозиції, при помочі своїх голосів і англьосаксонських — опозиційних. Так вибрані посли матимуть також добру нагоду боронити українську справу, як зайде потреба. І зроблять це ліпше ніж не-українці, про що може переконати, наприклад, факт з послом Гейґорстом з Веґревилщини, що підносив українську справу в отавськім парляменті минулого року. Як зле може боронити не-українці українську справу, можна пізнати по тому, як нас боронив проф. Кірконел, що навіть знає українську мову. Він наговорив такого, що треба було потім відпекуватись від його „оборони" і „похвали" та простувати те, що він наплів про наші партії в Галичині, Карпатській Україні, а навіть у Канаді. Ось тому албертійські українці раді, що вибрали трьох українських послів, бо певні, що вони краще від чужих заступлять і українську справу. У таких почуваннях влаштовано для тих послів в Едмонтоні, в готелі Корона, бенкет дня 9. квітня. Пошановано вибір домініяльного посла п. Глинки і трьох леґіслятурних послів: Томина, Войткова і Попеля. У бенкеті взяли участь самі українці з Едмонтону і провінції. Посол Попіль не явився з причини злих доріг. Між зібраними гістьми були люди ріжних релігійних і партійних як українських так і канадійських переконань. Були греко-католики, православні і протестанти - євангелики. Були СУСИ чи ТУСИ, гетьманці - державники і націоналісти. Були консерватисти, ліберали, Сі Сі Єфники і суспільно-кред. Усіх злучила одна українська національна справа. Було багато промов. Говорили ТУСИ і Сі Сі Єфники, ліберали і консерватисти, католики, православні і евангелики. Всі висказували втіху, що маємо в парляменті і в леґіслятурі своїх послів. Посол Томин хвалив українських виборців, що в своїх округах вибрали українських послів, і казав, що таке повинно бути завжди. Батько посла Глинки, 65-літній фармер з Делф, розповів, як то українці в Канаді поволі „доробляють" і з гомстедів виробили фарми, побудували школи, церкви, народні доми, а при тому вивчили своїх дітей на вчителів, лікарів, священиків, адвокатів тощо. Опісля почали вже і в канадійську політику мішатись і не вдоволились тим, що їх заступали в леґіслятурах чужі люди. Почали вибирати своїх послів. Вибрали їх в Алберті, вибрали в Манітобі, а на остаку в Саскачевані. На останку, мабуть тому, що там живе найбільше українців і вони мають бути найсвідоміші національно! Тому вибрали вони лиш одного посла, хоч Алберта і Манітоба мають їх трьох. На останку відважились українці в Алберті на велике діло. Вибрали перший раз свого посла до отавського парляменту в 1926 році і мали його 9 літ. Тепер знову вибрали свого посла. За це честь виборцям - українцям. Промовляв також і бувший посол до парляменту п. Михайло Лучкович. Його промова була дуже на місці і актуальна. Підкреслив, що це зібрання складається з самих українців ріжних поглядів як релігійних так і партійних. А спровадила їх разом українська справа. У Веґревилщині вийшов український посол до парляменту й очі всіх українців є звернені на нього. Усі глядять на нього як напредставника не лиш політичної групи, до якої причислеє себе але також як репрезентанта народу, з котрого походить. Усі українці бажають йому, щоб здобув не лиш славу собі, але й всьому українському народові не лиш у Канаді, але і поза її границями. Наш новий посол повинен тому мати це на тямці і заховуватись усюди поважно і статочно. Він повинен памятати, що не може вже бути звичайним собі Антоном, як було досі, але послом, репрезентантом 400,000 українців. Він повинен памятати, що відтепер його кожний крок буде під наглядом загалу. Усі будуть уважати на те, з ким він пристає, з ким говорить, як заховується. Будуть його критикувати всі і всюди. А в парляменті чекає його дуже важкий обовязок. Саме тепер ведеться війна в Европі, в якій може рішиться й доля нашого народу. Тепер рішення війна, коли закінчиться, може рішить, чи повстане знову наш народ до самостійного життя й чи буде знову самостійна українська держава. У тій справі буде можна багато говорити з отавської трибуни. Там буде можна представити, хто є українській нарід, чого він бажає, до чого прямує, яка є його остаточна ціль. Усі ми сподіваємося, що посол Глинка потрапить як слід використати своє відповідальне становище, що він пояснить як слід, що то є українська справа і буде старатися, щоб з того гурагану, що здійнявся в Европі, була користь і для українського народу.

Також учителька, пані Сиротюкова, що витала посла Глинку в імені Союзу Українок Канади, підкреслила, що обовязком посла є не забувати про український нарід, але все мати його на тямці і все робити, щоб рішалася доля українського народу там, геть далеко, за морем, щоб він представив як слід бажання й домагання українців на політичнім форумі в Отаві, до якого доступ ми одержали через його вибір на посла до отавського парляменту.

Говорили ще інші бесідники, а на останку відповідав посол Глинка. У своїй бесіді заявив, що доля українського народу буде йому передовсім лежати на серці, що не занедбає він ніякої нагоди, щоб як слід розяснити чужинцям з отавської трибуни українську справу й українські домагання. Букви М. П. (мембер оф парляменту) будуть йому все нагадувати про „май піпл", кому він має служити й про якого кращу долю й щастя має подбати. Український нарід у Канаді, з огляду на свою чисельність повинен мати не одного, а принайменше 12 представників в Отаві і про це українські виборці повинні подбати, як подбали про вибір свого посла з Веґревилщини. Хоч він, уродженець Канади, знає про Україну лише з оповідань своїх батьків, приявних на салі, то охота пізнати цей Рідний Край буде все одним з його гарячих бажань і як йому трапиться до цього нагода, то поїде побачити Україну і привезти з неї горсточку землі, та показати її тим, що її не бачили, але її люблять і нею дорожать.

У програму комерсу входили ще і концертові точки як виступ братів Голвачів, одного скрипака, а другого пяніста і радіової співачки панни Мазяр та інших. Комерс закінчено гимнами „Ще не вмерла Україна" і „Гад сейв".

М. С.

СПОВІДЬ

Сільська деревляна церковця тонула ціла в сірім сумерку весняного вечора. Перед головним престолом блимала лямпадка, а її мерехтливе світло скакало то тут то там, розяснюючи старе золото ікон на іконостасі. Тиша лежала в храмі, тільки десь по темних кутках шелестіли молитви богомольців. Великодна сповідь добігла до кінця, а старенький священик сидів у сповідальниці вже тільки тому, що було сказано: до восьмої.

Але ось почув священик несміливу ходу, виглянув і побачив людину ніби зо свого села, ніби ні, ніби знайому, ніби зовсім незнану. Незнайомець станув перед сповідальницею і нерішуче переступив з ноги на ногу, помняв трохи шапку, кашельнув і почухався в потилицю.

— Ви може до сповіди? — спитав лагідно священик.

— Так... хотів би... Власне... — відповів незнайомець.

— То прошу.

І незнайомець приступив до віконця.

— Коли ти, сину, останній раз сповідався?

— В 1920 році.

— Ох, то давно! А колиж ти роджений?

— Не знаю.

— Не знаєш?! А коли хрещений?

— За Володимира Великого.

— А як тобі на імя?

— Українець.

— Якіж гріхи маєш на совісті?

— Великі, отче духовний. Самі великі. Що перший гріх, то наївність.

— Що? що?

— Наївність. Вірив у все, що хто не набреше, а не вірив у факти. На чутках готовий був будувати політичну концепцію і через чутки змінити політичний плян.

— Тяжкий гріх, сину, дуже тяжкий. А коли ти почав так грішити?

— Ох, дуже вже давно.

— А часто?

— Часто!

— Не добре, брате. Ти не тільки грішник, але ще й грішник-рецидивіст. Не вчить тебе нічого досвід, історія?

— Я назад не оглядаюсь, а історії не студіюю.

— Чому?

— Бо мені здається, що вже все знаю і на всім розуміюся.

— Ах, така енциклопедія на двох ногах. Так, так! Це часто в нас буває. Через те в нас багато люди знають, а дуже мало вміють. І всі всіх хочуть усього вчити... А ще що?

— Не шанував традиції...

— Так, уважав її за непотрібну. Бо не знав її, сину, добре і не цінив її сили. Хапався за нове як за спасення...

— Правда, отче... І вважав, що щойно від мене починається правдива Україна.

— А до того часу — все що було, то нішо?

— Так є!

— А ще який гріх?

— Був чемний тільки до чужих. Зо своїми зовсім інакше.

— Розумію. Вважав, що своїх можна ображувати. Правда, сину, воно багато безпечніше, але чи почесніше?!

— Був прокуратором нашого життя, тоді, як сусіди були адвокатами свого.

— Очевидно! Вишукував кожну плямку, а ясних місць не бачив?

— Уважав, що ясні місця біч зовсім нормальна.

— Ні, сину, нормальні і темні плями, бо люди людьми. Але не треба їх перебільшувати, так як у нас діється. Хоч... Хоч... не можна їх зовсім закривати так, як це деінде діється... А ще що?

— Був зарозумілий.

— На що?

— На все. На свій розум...

— Значчи про свої хиби, які ти перд хвилиною тут вичислив?

— На своє значіння. Ні свою платню, коли мені її підвищили...

— Сину! Значіння, платня. Чи це все таке певне?! Без огляду на те, чи є збірні контракти, чи їх нема? Подумай, навіть перед Святішим Отцем коли його виберуть, палять мичку прядива і кажуть: „Сік трансіт ґльорія мунді". А щож казати про звичайну людину.

— Вибачте, отче, але я не є така собі звичайна людина. Я маю свої заслуги, я собою щось представляю...

— Представляєш передовсім непоправного грішника. Тепер я тобі розгрішення не дам. Прийдеш на другий рік, але мусиш хоч трохи за той час поправитись.

Від сповідальниці відірвалася сіра постать і поплила в найтемніший куток церкви. За хвилину чути було, як незнайомець щиро гатився в груди: „Бо-о-же милостив буди мені грішному".

Видно щиро постановляв, але чи твердо дотримає постанови?!

Чи найбільший його гріх, про який забув сказати, про перевагу серця над холодним розумум — дозволить йому на те?

На другий рік побачимо!

Галактіон Чіпка.

Микола Голубець.

ЖОВТІ ВОДИ

Історичний роман.

(32)

— Хтож, як не арендатор Суботова?

— Арендатор Суботова? — здивувався гетьманич.

— Так, арендатор, хоч Хмельницький, постійно себе паном на Суботові титулує.

— Наскільки знаю, то він справді пан на Суботові, не арендатор.

— Ваша милість позволять мені це краще знати. Ніякий він пан на Суботові, а просто арендатор. З тою тільки ріжницею, що коли інші платять за аренду, то він і не платить і слухати про неї не хоче...

— Якже?

— Дуже просто, ваша милість. Ще батько його, юрє кадуко землю захопивши, якийсь папір на неї в короля виманив, хутір збудував, слобідку насадив і так далі, а по правді це земля вашої милости й коли ваша милість захоче його на ній терпіти, то хіба як арендатора, та ще й підданого...

— Підданого? Таж Хмельницький шляхтич і в короля ласку має.

— Такий він шляхтич, як я музикант. Де, в яких гербаріях знайде ваша милість клейнод Хмельницьких?

— Абданк.

— Таке він має право до того клейноду, як і до Суботова.

— Але старий Хмельницький від Цецорою погиб...

— Мало там бездомної голоти, мало хлопів та офіцлістів погинуло?

— Так, але король...

— Король вірить йому, бо не знає ні його ні його метрики. Нам тут ближче, та виднїше.

— То щож ви думаєте?

— Думаю, що треба з нього аренду стягнути й до підданства примусити, або хутір і слобідку відібрати.

— Та хіба це можливе? За ним уже не тільки королівський папір, але й право засідження...

— А по мойому мало йому того. По мойому, йомуб не тільки землю відібрати, але й голову відрубати можна.

— Голову?

— По мойому, він явний ребелізант і продітор патріє.

— Я вас не розумію.

— Далеко від нас ваша милість живете й не все бачите, а ми тут мов на вулкані, перед новою ребелією потрапаємо...

— Боюся, що вам багато такого привиджується, чого нема й бути не може.

— Гірше буде, коли нас ребелія непроготованими заскочить.

— Ні, ні, пане старосто — боронився гетьманич. — Те, чи Хмельницький власник чи арендатор Суботова, можна прослідити; те, чи він бунтівник, також дасться провірити, але вже задалеко йдете й важите на голову чоловіка, якому мій батько довіряв...

— Пане мій і добродію, при вашої милости вислухати, моя річ говорити те, що думаю. Зробите, як знаєте, але моя совість буде чиста. Згадаєте колись, що говорив Чаплинський...

Гетьманич призадумався. Хтось постукав у двері.

— Увійдіть! — сказав гетьманич.

В дверях станув придворний пахолок гетьманича.

— Чого хочеш?

— Якийсь козак питається за паном старостою.

— Чого хоче?

— Каже, що дуже важна й пильна справа.

Чаплинський зрадів.

— Позволите, ваша милість, що піду й спитаю, чого той козак хоче. Чує моя душа, що й вашій милості буде цікаво послухати.

— Ідіть.

Чаплинський вклонився в пояс і вибіг. Гетьманич заходив по кабінеті. Був незадоволений. Приїхав сюди за „поклонами" й не думав тут баритися. Реляцій Чаплинського слухав нерадо. Лякаєсь, що це може зупинити його на довше в Чигирині, а йому спішно було в пошлюбну подорож. За хвилиночку Чаплинський вернувся. Був іще блідіший, як звичайно, але в його вибалушених баньках іскрилися вогники великого вдоволення. Говорив спішно, не вкриваючи своєї радости.

— От вам, ваша милість новина, та замісць мене слухати, будьте ласкаві й звеліть покликати того козака перед ваше світле обличчя.

— Хто це?

— Коли знаєте — полковник Пешта. Хоч і козак то нам щиро й небрехливо відданий.

— Щож він, з доносом прийшов?

— Не з доносом, ваша милість, а з реляцією, як і слід повжній, сановитій людині, що не завдається з ребелізантами.

— Видно, що й у нього є якісь порахунки з Хмельницьким...

Чаплинський скипів, але опанував себе зразу й заговорив улесливо:

— Ваша милість хіба вірить мені, що в мене ніяких порахунків з Хмельницьким нема. Нема їх і в Пешти. Тільки добро вашої милости й цілої Речі Посполитої в нас заедно на думці. Воно нас на небезпеки й на незаслужені докори вашої милости наражує...

Гетьманич махнув рукою.

— Пане Чаплинський! Приїхав я сюди не на те, щоб суди судити й ребелію гамувати. Для одного є трибунал, для другого коронний гетьман, пан краківський.

— Знаю це, ваша милість, але що зробити, коли все це якось з приїздом вашої милости зійшлося.

— І вчорашний ваш заїзд на Суботів теж?

Чаплинський збентежився.

— Заїзд! Хіба це був заїзд, ваша милість?

— Я не хочу сказати, що нічний грабунок...

— Ваша милість! Це не був заїзд, це не був грабунок. Я тільки стягнув з арендатора Суботова частину належности, щоб на завтрішньому „поклоні" не бракло не тільки вашу милість, але й належности від тих паршивих овець, що про них я оце говорив.

(Дальше буде).

ЛИСТУВАННЯ РЕДАКЦІЇ

А. М., Майнерсвіл, Па. — Нічого не чули про якісь збори у Вашингтоні, що мають бути наступного тижня, і де має бути обговорена справа незалежної України. Чому маємо думати про „нову Русь"? Оборона самостійної України є наскрізь реальною політикою. Саме події останніх 20 років доказують якнайкраще, що такої самостійної України треба, якщо хочемо мати спокій на сході Европи.

Е. М., Акрон, О. — Ваш витинок з місцевої газети з фотографією злочинця Слончевського одержали. З того, що він поляк, не хочемо „мститися" за те, що деякі польські газети ще далі роблять з Дворецкого — українця. Поступаймо культурно.

ПРОТОКОЛ З РІЧНОГО ЗАСІДАННЯ

ГОЛОВНОГО УРЯДУ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ, ЯКЕ ВІДБУЛОСЯ В ДНЯХ ВІД 18. ДО 22. БЕРЕЗНЯ 1940 РОКУ В ДОМІ У. Н. СОЮЗУ ПІД Ч. 81-83 ҐРЕНД СТРІТ, ДЖЕРЗІ СИТІ, Н. ДЖ.

(5)

I would have been able to be of even greater service to the organization whose last convention honored me by electing me to the Supreme Assembly, were it not for the fact that personal business compelled me to spend several months away from my locality, in Philadelphia; lately I have been employed by an aeronautical company late afternoons and nights, which has given me little or no time for any sort of organizational activity.

Although personal business has somewhat interfered with my activities as member of Supreme Assembly of the U.N.A., it has not stopped me from thinking up ways of advancing the progress of our organization.

One such way which struck me as being not only possible but also practical, a way which in my opinion would give the U.N.A. much needed publicity and with it new members, would be the formation of the U.N.A. Youth Chorus, led by that superb master of the Ukrainian songs, the world renowned Prof. Alexander Koshetz.

Since, however, the question of how this chorus could be organized, what it would cost, etc., belongs properly under new business, I will formally propose it and discuss it when we come to that part of our meeting.

In the meanwhile I want to take this opportunity of making known the fact that together with other young U.N.A. enthusiasts, I am planning to sponsor a U.N.A. youth rally in Newark in the near future, which I believe will arouse even greater interest among our local young people in our great organization.

ЗВІТ ГОЛОВНОГО РАДНОГО, І. ГУЗАРА.

У Ню Йорку існує вже від двох років Союзова спортова дружина. До цеї дружини належить наша молодь з ріжних відділів У. Н. Союзу. Ця спортова дружина змагалася з іншими Союзовими дружинами й вона мала успіх, коли мова про самі змагання. Але коли мова про попертя цеї дружини старшими Союзовцями, то я переконався, що ця дружина мала повну слушність, коли вона нарікає що вона не знаходить ніякого розуміння, попертя та заохоти від старших членів У. Н. Союзу. Бо коли ця дружина мала свої змагання, то на ці змагання приходило заледви кілька старших членів. Таке відношення старших членів до своїх власних дітей знеохочує молодь та певно не принесе користи і потіхи ані для самих батьків, ані для нашої організації. Бо хоч ми, старше покоління, не доцінюємо спортової акції, то всетаки ми можемо спромогтись бодай на те, щоби бути присутніми на спортових змаганнях своїх власних дітей.

Я був кілька разів на зборах цеї спортової дружини та давав їй пояснення, в який спосіб члени цеї дружини моглиб збільшити свою дружину новими членами.

9. грудня я отримав припоручення з головної канцелярії піти до від. 210 та полагодити там справу непорозуміння. Я виконав це припоручення у користь відділу й організації.

17. грудня відбулось у Ню Йорку Союзове Свято з нагоди 45-ліття існування нашої організації. Тому, що в нашій місцевости є Комітет всіх Союзових відділів, то я працював разом з цим Комітетом у підготові цього свята. На ювилею я виголосив коротку промову та заохочував присутніх вступати в члени У. Н. Союзу.

Я полагоджував також ці всі справи, з якими відносились до мене місцеві відділові урядники. А будучи вже 12 років пресідником найбільшого Союзового відділу, 361, я завжди старався, щоб цей відділ задержати й далі на цій висоті, на якій він є сьогодні. Кінчу цей свій короткий звіт та бажаю У. Н. Союзові, щоб він зростав далі в силу та могутність.

ЗВІТ ГОЛОВНОГО РАДНОГО, С. СЛОБОДЯНА.

Вповажаний головний уряде:

Головна канцелярія в минулому році не мала багато таких справ у моїй окрузі, які булиб вимагали поручення їх мені до полагодження. Це є доказом, що у відділах У. Н. Союзу філядельфійської округи є згода, спокій і порядок. Це треба завдячити в першій мірі урядникам відділів, які стараються вести справи своїх товариств чи братств якнайліпше, кермуючися згодою та вирозумінням. Без сумніву можу сказати, що у великій мірі причиняється до цього також головна канцелярія, а властиво головні урядники, які кожну справу, з якою до них віднесуться відділові урядники, чи самі члени впрост, полагоджують ті справи все точно та скоро. Урядники й члени дістають відповіді відворотною почтою, а таке полагоджування організаційних справ впливає додатньо на працю відділів.

Ця згода й кооперація по відділах і між відділами випливає також із цього факту, що Окружний Комітет філядельфійських відділів відбуває збори, на які приходять урядники відділів, а часто також і члени. Нераз бувають на зборах головні урядники. На таких зборах обговорюється головно справи Союзу і його відділів, дається ріжні пояснення й інформації. Урядники відділів висказують свої помічення і завваги. В останнім часі звертається найбільше уваги на організування нових відділів. Часто ведеться також дискусія, в якій обговорюється ріжні народні справи, які є звичайно порушені на шпальтах нашого органу. Тут зазначити мушу, що загал членів Союзу одобрює і погоджується зо становищем органу Союзу, себто „Свободи", в справах народніх і, не зважаючи на всякі наклепи, сплетні і напади як на провід органу так і на провід Союзу від усяких невідповідальних сторін, стоїть непохитно при проводі і відноситься з великим довірям до нього.

В останнім році головна канцелярія поручила мені лише кілька справ до полагодження, які я перевів по моїй змозі якнайвідповідніше. Щодо моєї праці то вона була така:

В квітні 1939 року я скликав окружні збори відділів У. Н. Союзу. На них був приявний фінансовий секретар-касієр, п. Роман Слободян. Він предложив присутнім фінансовий стан нашої організації, стан членства, поінформував про зріст Союзу і про інші справи, які є з цим звязані. Виказав числами, як котрий відділ філядельфійської округи розвивався, це є, скільки котрий відділ придбав нових членів і який був убуток. Опісля вручив секретарям відділів чеки на дивіденди для членів і нагороду для них за їх працю. Урядники ставили запити про ріжні організаційні справи, на що дістали вичерпні і задовільні відповіді. Урядники висказали бажання, щоб таких зборів більше відбувалося, бо на них урядники дістають пояснення у ріжних справах, які їм самим нераз приходиться тяжко розвязати. Окружні збори витворюють в урядників почуття спільного інтересу, зближення до себе і затіснюють єдність працівників на Союзовій ниві.

Другі окружні збори відбулися 1. жовтня 1939 р. На них був присутній організатор п. Василь Загаєвич. У своїй промові до зібраних вказав він на користі, які мають члени У. Н. Союзу, а яких не дають своїм членам інші організації, вказав на працю Союзу як для членів так і для українського народу, заявляючи, що члени повинні бути горді з того та величатись тим, що є членами щиро української організації, яка під цю пору є чисельно найбільшою і фінансово найсильнішою українською організацією. В обширній дискусії п. Загаєвич пояснив усі роди грамот і дав докладні інформації щодо організування нових членів. З того докладу присутні багато скористали. На цих зборах крім урядників відділів було також досить членів.

15. жовтня я скликав знову збори урядників, на яких п. Загаєвич дав доклад, у який спосіб поступати при організуванні молоді до У. Н. Союзу. Він вказував на вагу придбання до Союзу якнайбільше молоді, бо вона являється підставою будуччини У. Н. Союзу. Вислідом тих зборів було зорганізування п. Загаєвичем відділу 447 У. Н. Союзу на Савт Філядельфії, який гарно розвивається. При організуванні цього відділу я помагав п. Загаєвичеві.

На поручення головного предсідника, п. Мурашка, я полагодив справу у відділі 339. Я скликав три рази збори членів, поки доведено справу до полагодження. На третіх зборах члени вибрали нового секретаря на місце старого, який робив заколот у відділі. Тепер у цім відділі є спокій і відділ гарно розвивається.

На поручення заступника головного предсідника, професора Германа, я полагодив непорозуміння між бейзболовою дружиною У. Н. Союзу у Філядельфії. Згадана дружина погодилась і дальше продовжає свою працю.

На поручення головного предсідника, п. Мурашка, полагодив я справу морґеджу для члена з відділу 375. Одначе цей член одержав продовження старого морґеджу і тому відмовився від морґеджу в У. Н. Союзі.

На просьбу відділу 347. в Мілвіл, Н. Дж., був я на похороні їх довголітнього члена, бл. п. Теодора Зубрицького, де я виголосив відповідну промову. По похороні відбулися збори згаданого відділу, на яких я виголосив реферат на тему: як організувати молодь до У. Н. Союзу.

На просьбу відділу 45. був я на зборах цього відділу, на яких полагоджено справу Союзового лікаря, який рівночасно став відділовим лікарем. На лікаря упрошено д-ра Гарасима, який є лікарем в інших відділах У. Н. Союзу, а який нераз, щоб виконати принятий обовязок, не жаліє часу і труду і їде до майбутнього члена до іншої місцевости, або на фарму, вкільканоцять миль поза Філядельфією.

Я відвідав відділ 375 та зложив подяку урядникам і організаторам за приєднання більшого числа членів до У. Н. Союзу.

З нагоди побуту організатора в Честер, Па., відвідав я відділ 156 і був на його зборах, на яких виголосив реферат з нагоди сорокпятьліття У. Н. Союзу. Організатор, п. Загаєвич, говорив про значіння молоді для У. Н. Союзу і рівночасно зорганізував з присутньої там молоді молодечий відділ У. Н. Союзу.

Я відвідав відділ 248 в Котсвил, Па. Був я там на річних зборах цього відділу і переводив їх. На цих зборах вибрано новий уряд. По зборах відділу були загальні збори в церковній салі, на яких я виголосив реферат, у якім виказав, що У. Н. Союз рівняється тепер американським асекураційним компаніям з модерними родами обезпечення і тому всі українці, як старші так і молодь, повинні стати членами У. Н. Союзу.

Старанням Окружного Комітету ведено організаційну працю через радіо впродовж року. Я мав нагоду також говорити на радіо про У. Н. Союз.

Старанням радіового заповідача, п. Свистуна, зорганізовано у Філядельфії новий молодечий відділ, 442, який гарно розвивається. Цей відділ влаштував свято, на якім був рекордовий секретар, п. Галичин, і виголосив промову.

Дозволю собі звернути увагу ще й на те, що саме через те „призначення", яке тепер мимоволі впало на „Свободу", ми вважали своїм обовязком оминати все те, що розбивалоб у теперішніх критичних часах українські сили і шкодилоб денебудь українській справі. Звідси походять осьті, такі часті наші поклики до припинення братовбивчої боротьби тут в Америці та залишення шкалювання українського націоналістичного руху, як руху ідеольоґічно чи організаційно чужого. Вагою хвилі і тою ролею, яку, природньо, та велика хвиля нашому часописові призначає, треба пояснити і те, що „Свобода" узброїлася в усю можливу терпеливість і вибачливість, коли йде про справу одного Конґресу Американських Українців. Нам повинні вибачити відділи У. Н. Союзу, а також і багато відділових урядників та поодиноких членів У. Н. Союзу, що надсилали у звязку зо справою Конґресу повно ріжних протестів, звернених не проти нас, а проти кого іншого. Ми їх не поміщували, щоб не доливати оливи до вогню, так, як і часто не відповідали на ті численні атаки, що були звернені проти тих, що започаткували справу Конґресу, і проти „Свободи", що потребу такого Конґресу на своїх сторінках попирала. Ми постійно заявляли, що краще нам терпіти, ніж можливо втратити можливість прийти до згоди в справі Конґресу. І згідно з тим поступали.

При кінці скажу ще таке:

Які не настаʼлиб у нашому народньому житті в Америці зміни, на гірше чи на ліпше, одно, коли йде про „Свободу", є певне: її життя буде залежати від тих громадян, що є чи будуть в У. Н. Союзі. Вони становлять і цілком певно далі становитимуть для „Свободи" фінансову й ідейну базу. Вони є і будуть у подавляючій мірі передплатниками „Свободи" і тими, що вщеплюють в українські маси в Америці ті ідеї, що їх голосить „Свобода". Памятаймо, що в тих тяжких для українського народу часах, коли він знову пошарпаний і всюди позбавлений вільного слова, український часопис є для цього народу чимсь великим і особливо дорогим, бо він одинокий ще найкраще звязує націю. А ті скорі переміни, яких тепер так багато в нашому американсько-українському житті, а які назагал нас не скріпляють, також надають українському часописові особливого значіння. Зокрема ще тому, що є він виданий і англійською мовою, як от „Юкрейніен Віклі".

Я певен, що як головний уряд У. Н. Союзу так і членство добре розуміють, що ми в „Свободі" намагаємося в першу чергу віддзеркалювати те, що є в душі, серці й розумі як американських українців, так і цілої української нації. Але при тому завжди розуміймо це ще так, що тут іде про такі високі речі, що є спільні усім культурним народам і державам, що йде про такі ідеї, за які стоїть уся думаюча й ідейна Америка. І тому служба, яку сповняє „Свобода" разом з „Юкрейніен Віклі" — це служба Америці й Україні, бо в наших почуваннях і думках усі ми бажали би бачити в першу чергу оці два краї найбільш поступовими і щасливими.

Радний І. Гіґуляк: Ми повинні почути ще деякі завваги та вияснення від С. Шумейка, який редаґує „Юкрейніен Віклі". На те заявляє С. Шумейко, що д-р Л. Мишуга обняв своїм виясненням також і англійську частину „Свободи", „Юкрейніен Віклі". Я міг би хіба піднести те саме, говорить С. Шумейко, що я вже порушував на попередніх річних засіданнях головного уряду, а саме, про потребу реформи „Юкрейніен Віклі". Ця газета є зовсім замала в своїм розмірі, щоб задоволяти потреби й вимоги молодого покоління. Вона вимагає поширення, вона потребує принаймні ще одної сили для її видавання. Та цього всього не можливо ввести в життя з тими фондами, якими ми тепер розпоряджаємо.

Тепер приступлено до наступної точки програми, а саме,

ДИСКУСІЇ НАД ЗВІТАМИ ГОЛОВНИХ УРЯДНИКІВ.

Першою з черги була дискусія над звітом головного предсідника, отже головний предсідник передає провід нарад заступниці гол. предсідника, Марії Малевич.

До дискусії над звітом гол. предсідника зголосились: Г. Герман, І. Гузар, д-р А. Т. Кібзей, М. Давискиба, І. Гіґуляк, А. Шумейко, Т. Шпікула й Д. Капітула.

Заступник гол. предсідника запитує, чи, зогляду на війну, в якій Канада є заанґажована, може бути якась небезпека для тих канадійських бондів, які посідає У. Н. Союз.

Гол. предсідник: У. Н. Союз має тільки $35,000 канадійських домініяльних бондів. Ці бонди є високовартісні, а який вплив дальша війна може мати на вартість цих бондів, це тепер трудно передбачити.

Радний І. Гузар: У звіті гол. предсідника була згадка про те, що „Народна Воля" містила в справі переговорів представників чотирьох запомогових організацій такі статті і дописи, в яких було багато неправди про те становище У. Н. Союзу, яке він занимав у тих переговорах. Питаю, чому урядники У. Н. Союзу не давали в орґані У. Н. Союзу, „Свободі", належної відправи таким наклепам зо сторони „Народної Волі", або також і інших газет. Радний І. Гузар запитує також, яку користь принесло відлучення „Свободи" від У. Н. Союзу.

Гол. предсідник: Переживаємо тепер важкі часи, які вимагають зрілої застанови в кожній справі. Маючи це на увазі, ми вважали за відповідне не зводити боротьби з ніякими ґрупами чи ґазетами. Тому власне ми не давали тої „належної відправи".

Користі з відлучення „Свободи" від У. Н. Союзу є ріжні. Згадаю тут хочби тільки про фінансову сторону. Коли У. Н. Союз видавав „Свободу", то адміністрація „Свободи" платила тоді Союзові річно найбільше $7,000 за чинш. Тепер Українська Пресова й Книжкова Спілка платить за чинш У. Н. Союзові річно $9,600.

Контрольор д-р А. Т. Кібзей: Чи справа з бувшим радним І. Лисаком вже закінчена, та чи річне засідання має вибирати на його місце іншого головного радного? Чому гол. предсідник не дав порівняння, як були розміщені інвестиції процентово в 1938 р., а в 1939 році; чому в звіті не було подано, скільки принесли реальності у відсотках у 1939 р., в порівнянні з 1938 роком; чому в звіті не було подано, скільки екзекутивний комітет У. Н. Союзу мав засідань із представниками трьох інших українських запомогових орґанізацій; коли кінчиться контракт У. Н. Союзу з Українською Пресовою і Книжковою Спілкою щодо видавання цією Спілкою офіційного орґану У. Н. Союзу, „Свободи", та чи екзекутивний комітет застановлявся над тим, як треба поступити набудуче, коли вже контракт скінчиться.

Гол. предсідник: Справа з бувшим радним І. Лисаком іще не покінчена, а тому річне засідання не може вибирати на його місце іншого головного радного.

Цього року я не подавав розміщення майна У. Н. Союзу у відсотках, бо це подає в свому звіті гол. фінансовий секретар-касієр.

Скільки принесли реальності у відсотках у 1939 році, то це є подане в мому звіті. Я не робив порівняння з 1938 роком, бо коли орґанізація продала в 1939 році деякі реальності, то таке порівняння не давалоб нам вірного і точного перегляду щодо приходів в обох роках.

Я подав у свойому звіті дату кожного засідання, що відбулося заходом чотирьох запомогових орґанізацій.

Контракт У. Н. Союзу з Українською Пресовою і Книжковою Спілкою щодо видавання орґану У. Н. Союзу кінчиться у квітні 1941 року, значить, перед самою конвенцією. Отже конвенція зможе вирішити, як на далі поступати з цією справою.

Радний М. Давискиба: Чи є ухвала на те, щоби покривати видатки головних урядників, які їздять на спільні наради з іншими запомоговими орґанізаціями в справі скликання Конґресу американських українців; чи У. Н. Союз міг би інвестувати гроші в державних короткореченцевих зобовязаннях (NOTES); чому орґанізація має тепер так багато готівки.

Гол. предсідник: На минулій конвенції ухвалено, щоб екзекутивний комітет У. Н. Союзу робив старання в справі злуки запомогових орґанізацій. Щоб до цеї злуки довести, то переговори виказали, що насамперед треба усунути, чи бодай злагіднити ці політичні розходження та ріжниці, які існують між деякими орґанізаціями. Тому треба було шукати зближення та в тій цілі сходитись на збори. Справа потреби скликання Конґресу дала саме підставу до того, що ми частіше сходились та спільно нараджувались. При веденні цеї акції були порушені на зборах також ці ріжні політичні розходження, які стоять на перешкоді до дійсної злуки.

У. Н. Союз дуже радо інвестував би якнайбільше грошей у державних короткореченцевих зобовязаннях, колиб тільки ці державні зобовязання приносили відповідні відсотки. Та справа мається так, що всі короткореченцеві державні зобовязання приносять звичайно найбільше пів проценту.

У нормальних часах У. Н. Союз не держав так багато готівки, як її тепер має. Та, зогляду на війну, час для інвестицій непевний, і тому ми покищо здержалися з інвестуванням більшої суми готівки.

Радний І. Гіґуляк: Чи в котрактах, які має У. Н. Союз з Українською Пресовою і Книжковою Спілкою, є відповідна забезпека для книгарні і тих друкарських машин, що належали до У. Н. Союзу; хоч, як уже було тут сказано, У. Н. Союз дістав від Української Пресової і Книжкової Спілки чиншу на більшу суму, як це було в попередніх роках, то скільки за те стратив У. Н. Союз на книгарні?

Гол. предсідник: Усі друкарські машини, яких тепер уживає Спілка, є власністю У. Н. Союзу. Спілка винаймає тільки ці машини від У. Н. Союзу за відповідною заплатою. Ця умова є обнята окремим контрактом. Щодо книжок, які є власністю У. Н. Союзу, то Спілка дістала їх тільки на випродаж, з тим, що вона платить У. Н. Союзові половину з продажної ціни за кожну книжку. Тимсамим не можна тут говорити про якусь страту на книгарні. Бо коли Спілка дістає половину з ціни за продані книжки, то вона має при тім видатки. Вона оголошує книжки в часописі, а також оплачує пересилку книжок.

Радний А. Шумейко зазначує, що на його питання уже була відповідь.

Радний Т. Шпікула запитує, чи сума $9,786.28, про яку була згадка в звіті, представляє чистий зарібок від продажу бондів, чи відсотки від бондів.

Це був чистий зарібок з продажу бондів, відповідає гол. предсідник.

Контрольор Д. Капітула: Чому майже цілий фонд Сиротинця знаходиться тепер у готівці; чи не булоб вказаним не видавати більше морґеджів бодай на якийсь час, зогляду на те, що орґанізація вже має забагато грошей, інвестованих у реальностях і морґеджах.

Гол. предсідник: Ми продали недавно бонди, в яких було інвестовано понад $25,000 з грошей Сиротинця. Ми вважали за відповідне продати ці бонди, бо вони були осягнули можливу найвищу ціну. Тепер покищо ми не підібрали ще таких бондів, які булиб відповідною інвестицією для цього фонду. Думаємо інвестувати частину грошей з цього фонду в державних бондах.

Ми також є за те, щоб не збільшувати інвестицій у морґеджах.

Радний С. Слободян: У 1939 році продано дві реальності. Отже по якій ціні продано їх: чи за ціну морґеджу, чи може зо стратою; за яку ціну продав би У. Н. Союз дім у Філядельфії на Савт Стріт.

(Дальше буде).

Свято відбулося в травні 1939 р. Я також промовляв на тім святі. Старанням цього відділу і п. Свистуна провадиться при цім відділі українська й американська школа для молоді, а також наука співу. Науку ведуть американські фахові сили по англійськи, а п. Свистун по українськи.

Старанням Окружного Комітету в Філядельфії з нагоди 45-літнього існування У. Н. Союзу відбувся 26. листопаду святочний концерт, на якім був присутній і промовляв головний рекордовий секретар, п. Галичин. Свято це випало величаво і на нім було більше як тисяча людей. На святі співав хор молоді під проводом п. Марусевича, в якім є більша половина членів У. Н. Союзу.

Багато труду і часу присвятив я справі будинку У. Н. Союзу та українській громаді, що там міститься. В останніх часах полагоджено справу винайму, який то чинш Укр. Громада платить тепер точно. Цей Дім оглядали принагідно, впродовж року, деякі з головних урядників, як: заступник головного предсідника, проф. Герман, предсідник контрольної комісії, п. Капітула, і секретар-касієр, п. Слободян. Думаю, що у відповіднім на це часі згадані урядники вискажуть свої спостереження.

Щоб зробити справу орґанізування молоді більш актуальною, я написав кілька статей до „Свободи", як: Українська Молодь, Діти, Молодь і У. Н. Союз.

Упродовж року був я на ріжних підприємствах, святах та імпрезах, які уладжували ріжні братства, сестрицтва й орґанізації, та використовував кожну нагоду, де тільки можна було згадати про У. С. Союз.

В останнім часі, коли виринула справа скликання Всеукраїнського Конгресу, треба було вияснювати поодиноким людям, а також на ріжних зборах несовісні, нерозважні і неправдиві закиди, які робили наші противники.

Кінчаючи свій звіт, складаю щиру подяку наперед головному урядові, що з довірям відносився до мене, а потім урядникам і членам відділів У. Н. Союзу в філяделфійській окрузі за співпрацю і прихильність, з якою вони відносилися до мене при полагоджуванні ріжних Союзових справ на окружних зборах і при уладжуванні ювилейного свята та інших імпрез.

Хай живе Український Народний Союз!

ЗВІТ ГОЛОВНОГО РАДНОГО, О. ЗАПОТОЧНОГО.

Шановні головні урядники У. Н. Союзу!

Я здаю звіт зо своєї діяльности за рік 1939 і вважаю, що впродовж того року я виконував свої обовязки, як міг найкраще. Бо коли мене вибрано головним урядником У. Н. Союзу, то я думаю, що мене вибрано не на те, щоб я тільки називався головним урядником, але головно на те, щоб я, як головний урядник, зробив більше, як інший урядник, чи член. І, маючи це на увазі, я власне старався повести таку працю, з якої був би видний успіх. Отже в першій мірі я старався приєднати нових членів, щоб у такий спосіб збільшувати ряди нашої орґанізації. Ту працю я виконував у своїм відділі, а також і по інших відділах та місцевостях. Я відвідував майже кожну околичну місцевість, де є відділи У. Н. Союзу. Бачився я там з урядниками й членами відділів та старався їх переконувати та заохочувати до праці в користь У. Н. Союзу. Всюди підносив я, що нам тепер треба звернути головну увагу на молодь та докладати всіх старань, щоб дістати її в ряди нашої орґанізації. Мої переконування мали деякий успіх, хоч, щоправда, не в кожнім відділі. У тому році зорґанізовано в Скрентоні й близькій околиці коло 150 нових членів.

Упродовж 1939 року я скликав кілька разів орґанізаційні збори в Скрентоні і в Олифанті. Перші збори я скликав у Скрентоні на 5. березня. На ці збори я запросив заступника головного предсідника, п. Германа, який у своїй промові вияснював цілі нашої орґанізації, а зокрема представив присутнім обширно значіння молоді для дальшого розвою У. Н. Союзу.

Другі збори я скликав до Олифанту на 4. червня. На ті збори я запросив головного рекордового секретаря, п. Галичина. На зборах були заступлені всі місцеві відділи, а також деякі з поблизьких околиць. Реферат п. Галичина був цікавий і повчальний, так, що присутні скористали багато з того реферату та приобіцяли взятися з більшою охотою та запалом до праці орґанізування нових членів.

Треті орґанізаційні збори відбулися в Олифанті 10. вересня. На ті збори прибув орґанізатор У. Н. Союзу, п. Загаєвич. П. Загаєвич представив присутнім громадянам та пояснив, у чім лежить сила і вартість У. Н. Союзу, та подав порівняння вкладок, грамот та користей з членства в У. Н. Союзі з привілеями по інших орґанізаціях. З того порівняння всім стало ясно, що членство в У. Н. Союзі дає найбільші користі. Зараз по зборах зорґанізовано відділ з молоді і цей відділ розвивається тепер якнайкраще.

Такі самі збори відбулися 17 вересня в Скрентоні, на яких промовляв також п. Загаєвич. Тут також зорґанізовано молодечий відділ.

Усі припоручення, які я мав від головної канцелярії У. Н. Союзу, я виконав та старався полагодити їх якнайліпше. При кожній нагоді, де я був і де тільки міг забрати слово, я завжди старався піднести вагу У. Н. Союзу для розвою цілого нашого життя тут на іміґрації, вказуючи на те, що, розбудовуючи У. Н. Союз, ми тимсамим розбудовуємо ціле наше життя.

ЗВІТ ГОЛОВНОГО РАДНОГО, В. ДІДИКА.

Високоповажані головні урядники У. Н. Союзу.

Упродовж минулого року я виконував на припоручення головного екзекутивного комітету ці обовязки, які повинен був виконувати як головний радний У. Н. Союзу, в своїй місцевості, а також у довколичних місцевостях.

22. січня був я на зборах від. 141 в Дірборн, Міш., у справі непорозуміння між секретарем і членом тогож відділу. Те непорозуміння тягнулося ще від 1938 року і на згаданих зборах я полагодив справу задовільно для обох сторін.

25. лютого був я на першім ювилею 341. відділу в Віндзор, Онт., Канада. Тому, що згаданий відділ є новим відділом, то я старався заохотити членів до активности в У. Н. Союзі не тільки в Віндзорі, але і по інших містах в Онтеріо.

1. квітня я скликав спільні збори з усіх відділових урядників в нашій місцевості. На зборах я дав звіт з річного засідання головного уряду. На тих зборах пороблено також приготування на підприємства злучених відділів У. Н. Союзу.

На запрошення комітету Союзової молоді був я на їхніх зборах 27. квітня, на котрих то зборах роблено приготування до окружного зїзду молоді У. Н. Союзу. В тій справі був я на зборах 146. відділу та заохочував старших членів до участи в зїзді, котрий відбувся в Дітройті 28. травня. На тім зїзді я був присутній і промовляв до молоді.

На припоручення головного рекордового секретаря, п. Д. Галичина, скликав я 1. липня урядників з двох відділів, 75 і 292, та одного члена 292 відділу, котрий то член попередньо був членом 75 відділу та залишив там довг. По довших нарадах справу полагоджено так, що згаданий член мав звернути довг до 75 відділу.

4. липня отримав я повідомлення від головного рекордового секретаря, п. Д. Галичина, щоби поїхати до Судбур і Кірклend-Лейк, Онт., Канада, на збори в справі зорґанізування нових відділів до У. Н. Союзу. 9. серпня був я в Судбурах, а 10. в Кірклend-Лейк, Онт. В обох згаданих місцевостях говорив я про У. Н. Союз і користі членів в У. Н. Союзі. При тій нагоді пороблено заходи до заснування там нових відділів. Вибрано навіть тимчасових урядників і виповнено поважне число аплікацій, одначе ці відділи почали існувати доперва пізніше.

27. серпня говорив я на Союзовім Дні, котрий був улаштований Центральним Союзовим Комітетом в Дітройті. Цей самий комітет влаштовував 1. жовтня концерт з нагоди 45-літнього існування У. Н. Союзу, в котрім я теж брав активну участь.

18. листопаду був я запрошений урядниками 341. відділу з Віндзор, Онт., на другу річницю існування цього відділу. Тоді вшановано 45-літній ювилей У. Н. Союзу тим, що принято 100 нових членів до 341. відділу У. Н. Союзу.

Я отримував листи від відділових урядників з інших поблизьких місцевостей, котрі запитували мене в ріжних орґанізаційних справах. На всі запити я старався давати точні і скорі відповіді. Я працював також над приєднуванням нових членів до У. Н. Союзу.

ЗВІТ ГОЛОВНОГО РАДНОГО, І. ПІГУЛЯКА.

Хвальний головний уряде!

Мій звіт буде короткий, бо і моє урядування ще не довге, бо нема і року від коли я став головним радним. Зараз по річнім засіданні в Шікаґу в березні 1939 р. мене повідомив головний рекордовий секретар, Д. Галичин, що мене вибрано радним на місце покійного Івана Ваверчака. Кілька днів пізніше я дістав припоручення від головного предсідника, М. Мурашка, поїхати до Ром, Н. Й., до 121 відділу, виголосити там реферат про Шевченка, а притім зорґанізувати молодечий відділ. Я поїхав, виголосив реферат, а відділу зорґанізувати не міг, бо перше не було відповідного числа для творення відділу, а подруге, там молодь працює дуже гарно разом із старшими, то й нема дуже потреби на окремий відділ. Секретар того відділу, Гадзь, приобіцяв вписати якнайбільше число молоді, а коли би було відповідне число ново вписаних членів, то мене покличе і ми зорґанізуємо відділ.

Дальше моя праця була в Сиракюзі, де я разом із урядниками 39, 282 і 317 відділу три рази скликали наради у справі злуки цих відділів, виробили статут злученого відділу, а коли прийшло до зборів трьох відділів, то відділ 317 відскочив від злуки через неважні причини, а 282 і 39 відділ злучилися. Цю злуку ми відсвяткували Святом Злуки в 45-ту річницю У. Н. С. На тім святі був присутній головний фінансовий секретар, Р. Слободян, який виголосив реферат про У. Н. Союз, вказав, які користі мають члени із Союзового обезпечення не лише по смерті родини, але й самі члени ще за життя, а при кінці завзивав до вписання нових членів. Його промова подiлала, бо 317 відділ приєднав 11 членів, а 39 чотири. Ми маємо надію, що в скорому часі злучиться ще і 317 відділ і в Сиракюзі повстане один із більших відділів У. Н. С.

Дальше я брав участь разом із цілим 39 відділом і відпоручниками 317 відділу в святі 30-ліття і посвячення нового прапору товариства Запорозької Січі, 283 відділу У. Н. С. в Оборн. На припоручення головного екзекутивного комітету я там передав від головного уряду привіт і виголосив реферат, у якім завзивав до вписування молоді до Союзу, щоби було кому той відновлений малиновий прапор міцно тримати ще і не одних 30 літ... Також я старався зорґанізувати в Сиракюзі, Оборн, Рочестер і околиці спортові товариства, та з причини не союзових грачів або, також тому, що союзовці грають по інших клюбах, це покищо було неможливе. Але вірю, що вкороткому часі в горішнім нюйорськім стейті повстане спортова Союзова ліґа.

Дальше я виступав на святах, концертах та бенкетах і все підносив значіння Українського Народного Союзу та заохочував вступати в ряди старих Союзовців і нести прапор Союзу високо на славу української іміґрації в Америці і цілого українського народу.

ЗВІТ ГОЛОВНОЇ РАДНОЇ, ЮЛІЇ БАВОЛЯК.

Honorable Directors of the Ukrainian National Association:

My report for last year 1939, is not very extensive but I have a few words to say of my work and activities in my capacity as one of the officers of the Ukrainian National Association:

June 1, 1939, I attended the regional branch officers meeting at Shenandoah.

September 20, 1939, I attended another meeting at Hazleton, Pa. November 22, 1939, I attended a banquet at Wilkes-Barre, Pa. The banquet was held by the Luzerne County U. N. A. Youth Branches at which our Supreme President, Mr. Muraszko, and other officers were present.

December 3, 1939, I attended a regional Branch officers meeting at Hazleton, Pa.

January 21, 1940, I attended a banquet at Allentown which was held by Branch 442 of Northampton, Pa.

For local activities, I wish to state that I have signed new members to Branch 186 and also conducted other activities of importance to the perpetuation and advancement of this Branch.

In conclusion I wish to state that I have devoted time and attention in general to the cause of the National Association and the Ukrainian National advancement.

ЗВІТ ГОЛОВНОЇ РАДНОЇ, СТЕФАНІЇ ПАЛІВОДА.

Мій звіт за 1939 рік є короткий. З головної канцелярії не мала я важніших припоручень для полагодження, а тому моя праця обмежувалась на Клівленд.

Упродовж 1939 року були скликані в Клівленді кілька разів органiзаційні збори, де ми нараджувались над способами кампаній за приєднування молоді до У. Н. Союзу. На тих зборах ми старалися заохотити відділових урядників і членів до активнішої праці.

1939 рік був роком 45-літнього ювилею У. Н. Союзу. В Клівленді всі місцеві Союзові відділи влаштовували спільно ювилейне свято, на котрім промовляв гол. фін. секр., п. Слободян. Я помагала підготовити цей ювилей та докладала старань, щоб він випав якнайкраще. І взагалі я завжди старалася сповняти свої обовязки супроти Союзу ревно і щиро.

ЗАПИТИ У СПРАВІ „СВОБОДИ".

На тім вичерпано звіти всіх головних урядників. Поки приступлено до наступної точки нарад, а саме, дискусії над звітами головних урядників, контрольор Р. Смук голоситься до слова, заявляючи таке: Нам відомо, що Українська Пресова і Книжкова Спілка видає часопис „Свободу", яка являється офіційним органом У. Н. Союзу. Хоч ми не маємо нагляду і контролі над згаданою Спілкою, то всетаки ми, як члени, платячи за „Свободу", являємося головними костумерами Спілки, а тому ми хотілиб знати, чи „Свобода", як орган У. Н. Союзу, служить як слід інтересам У. Н. Союзу, та чи є вона видавана в такому дусі і в такому напрямі, який відповідав би бажанням і переконанням загалу нашого членства. Супроти того я ставлю внесення, щоб запросити відповідального редактора „Свободи", д-ра Л. Мишугу, щоб він дав нам тут вияснення у цій справі. Це внесення, поперте заступницею головного предсідника, Марією Малевич, і радною Стефанією Паліводою, перейшло одноголосно.

Відповідаючи на порушені головними урядниками справи щодо офіційного органу „Свободи", д-р Мишуга подав наступне:

Так досі бувало, що коли зїздились головні урядники У. Н. Союзу на наради для добра організації, то завжди радили також і над скріпленням українського життя в Америці й допомогою визвольним змаганням українського народу. Думаючи про духову сторону нашого американсько-українського життя, брали завжди під увагу часопис „Свободу", що вже 46 років є офіційним органом У. Н. Союзу, та, що вже 48 років стоїть на сторожі ідейности нашого народнього життя. Як знаємо, „Свобода" зачала своє існування як приватне підприємство. Її матеріяльне відношення до У. Н. Союзу було в ріжних часах ріжне, раз менше, а другим разом більш залежне, а часом цілком незалежне. Так було під правно-економічним оглядом. Зате ідейно У. Н. Союз і „Свобода" завжди становили одне й те саме, змагаючи спільно до того, щоб вщепити в наш нарід в Америці ті ідеали, завдяки яким Злучені Держави завели такий державний порядок, що ще й досі дає звичайній людині ще найкращу можливість свобідно й по людськи жити. У. Н. Союз взивав і взиває своє членство читати „Свободу", а „Свобода" накликує наше громадянство ставати членами Союзу, бо як одно так і друге є того переконання, що хто є в тій спілці, той є моральною й ідейною людиною, поступовою, здисциплінованою, вірною Америці й з серцем для України. А що урядові звіти виказують постійний зріст У. Н. Союзу, то видно, що та спілка має далі симпатії серед нашого громадянства. Видно, що ідеї цеї спілки не заплісніли, а мають далі притягаючу силу. Знаємо, що живемо в часі, коли звикли класти натиск на такий матеріяльний клич як „гріш говорить!" Отой гріш, як матеріяльна безпека, коли йде про асекурацію, відграє велику ролю і в У. Н. Союзі. Але ледви чи хтось знайдеться, щоб заквестіонував притягаючу силу тої ідеї, яку видвигала „Свобода" тому 46 років, як основу, на якій має бути побудований У. Н. Союз. Ось та основа осталась та сама, але з тим, що зістала вже обмурована, зцементована, поширена й поглиблена, бо й наш американський і український світогляд поширився і поглибився. І це, що як У. Н. Союз так і „Свобода" йдуть постійно з духом часу, постійно себе реформують і поліпшують, є також і вияснениям того, чому У. Н. Союз зростає і буде зростати. Кажу виразно: У. Н. Союз. А з болем серця у тому одному місці, щодо зросту, не можу того самого сказати про „Свободу". Саме те — це одна з найтяжчих проблем, на яку мусимо звернути пильну увагу, бо вона в короткому часі дасть себе болючо відчути. І тому не тільки У. Н. Союз, але й увесь наш нарід в Америці мусить уже тепер добре застановитись над тим, як забезпечити „Свободі" дальше існування як щоденника і тої провідної газети, за яку її наш нарід вважає.

Не зважаючи на те, що станеться зо „Свободою" в дальшій будуччині, мушу окремо зазначити, що вона являється в сьогоднішній час одиноким українським щоденником на цілому світі, який читають тепер українські люди всюди, де тільки її допускають. День за днем приходять просьби з усіх закутин світу, щоб надсилати „Свободу" як ту, що заступає інтереси українського поневоленого народу в такий спосіб, який відповідає гідності українського народу, бо таврує кожне насильство, доконане над Україною, звідки воно не виходилоб. І українські діячі ріжних таборів звертаються тепер до „Свободи", бажаючи висказати свої думки, бо в Европі нема такої можливости. Ось тому, як членству У. Н. Союзу так і всьому нашому громадянству в Америці треба тепер знати, що силою останніх перемін в Европі спав на „Свободу" такий відповідальний обовязок, якого вона досі ніколи не мала. Сталося це в такім моменті, коли наш звязок з краєм цілком перервався, коли перестали дописувати до нас кореспонденти з Рідного Краю і коли перестали доходити до нас краєві українські ґазети. Сталося це тоді, коли перервавсь у багатьох оглядах і наш звязок з українською іміґрацією в Европі, бо зайшли такі міжнародні події, що не дають деяким нашим кореспондентам змоги дописувати далі до „Свободи". Зазначимо, що через ті зміни у відносинах ми нікого з наших дотеперішніх кореспондентів не ліквідували, бо не було потреби. Але так є, що вже в осени минулого року унеможливлено дописування до „Свободи" тим, що опинились під Совєтами, як теж і тим, що жили на німецькім терені. Ці останні це ті, яких дехто в Америці пробував часами називати „гітлерівцями" чи „націстами". Та саме те, яка доля діткнула, а то й далі дотикає, згаданих кореспондентів „Свободи", є для нас найкращим доказом, як далеко були ці люди від того, що їм дехто закидав, коли критикував їхні дописи до „Свободи". Згадуємо за те головно на те, щоб стало ясним, у якім труднім положенні знайшлася „Свобода", коли з одного боку нагло зістала позбавлена доплиroutу потрібних для її редаґування матеріялів, та коли, з другого боку, треба було поносити і матеріяльну втрату, висилаючи гроші за матеріяли, які не доходили. Та це останнє можнаб уважати за дрібницю, якби були фонди на те, щоб діставати матеріяли звідкиінде. Ті трудноші намагаємося побороти, щоб далі могли діставати можливо якнайскоріше якнайвірніші відомості щодо подій на рідних землях, а також подавати в ґазеті матеріяли, що булиб думками передових громадян і обговорювали українську справу у звязку з теперішньою світовою війною. Здаємо собі добре справу з того, що не можемо зробити зо „Свободи" такої трибуни, якої вимагає теперішня хвиля. Складаються на це всілякі перешкоди, але головною перешкодою є таки брак фондів. У нас діються такі речі, що навіть на прилюдних вічах чи відчитах знаходяться люди, що питають, чому „Свобода" не допоможе тому чи іншому письменникові чи журналістові, чому не заанґажує от, скажім, Ґренджі-Донського, чи якого іншого письменника-журналіста, що живе в іміґрантських злиднях в Европі. Питають, чому „Свобода" така мала, чому не видає недільного числа, чому не містить українських ілюстрацій і т. п. Але буквально ніхто не подумає, ні не поспитає, ні не пожуриться, як ота „Свобода" існує, якими силами вона видається, та скільки є в Америці таких, що почувають себе до обовязку мати в себе в хаті одинокий, дійсно національний, український часопис, як уже не кожного дня, то принаймні хоч раз на тиждень, тоді, коли разом зо „Свободою" видаємо як додаток англійською мовою ще її „Юкрейнієн Віклі".

Американсько-українське громадянство має одну дуже легкодушну прикмету, коли йде про його відношення до „Свободи". Тому, що ми ще далі існуємо серед тяжкої ґазетної крізи й уживаємо крайніх напруг, щоб удержати часопис на певнім рівні, загал став цілком нечутливим на те, що все те може скоро цілком урватись. Яке тяжке стало тепер видавання „Свободи" під фінансовим оглядом, можна пізнати от хочби по таких кількох прикладах:

Робітничу тижневу працю, згідно з приписами Нешенел Лейбор Рілейшенс Ект, зменшено тижнево з 48 годин праці на 42 години, а цього року буде вже 40 годин. А плата є та сама з тим, що позагодинна праця („овертайм") є вища. Папір подорожів з $43.50 на $50 на тоні, що виносить річно $800 побільшених видатків. А приходи зменшилися от хочби через занепад книжкового руху з приводу війни, а на книжках з краю, головно на читанках і календарах, був поважний дохід, який цілком пропав. До цього треба ще додати втрати в оголошеннях через радіову конкуренцію. Ми пробуємо зменшити оті недобори тим, що перебираємо в редакції й адміністрації на себе ще більшу роботу, як її мали досі. Наші години праці збільшились, а персонал і платні остались ті самі. Але як довго буде можна в таких обставинах витримати?

А далі звертаємо увагу на те, що наш часопис має право існувати тільки тоді, коли він сповнює своє завдання. Бо те, що якась ґазета виходить і має чотири надруковані сторінки, ще нічого не говорять. Такі ґазети можуть бути звичайними трупами, які можна кожного дня спокійно поховати і ніхто за день-два навіть не згадає, що вони виходили. Та зо „Свободою" так не є, бо вона є вже не тільки ґазетою, а „народньою інституцією", так тісно звязана з цілим нашим життям, що може здаватися, що смерть „Свободи" може стати і смертельним ударом в українське народне життя в Америці. Так ми відчуваємо не тому, що ми в ній працюємо і заробляємо на хліб насушний та звязані з нею, так би сказати, особистим інтересом. Бо колиб ішло про особистий інтерес, то „Свобода" моглаб іще цілком спокійно дуже довго виходити з друком на чотири сторінки. Але ми думаємо про „Свободу" зо змістом, з ідеєю, з провідною думкою, з почуттям відповідальности за те, чим вона досі була і яку ролю повинна тепер відгравати як одинокий український національний щоденник у світі.

З ДНЯ

ДОМАГАННЯ І ЗДОБУВАННЯ.

„Здобути" свою суверенну, самостійну державу — можна. Але „домагатися" суверенної, самостійної держави — ні. Бо суверенність означає повне, всесильне право даного народу заряджувати собою так, як йому подобається.

Те право даний нарід може вибороти своїми силами і тими силами його вдержати. При тім йому до певної міри можуть допомогти чужі, зверхні сили. Але рішальним чинником усетаки мусить бути своя, внутрішня сила.

Зате „домагатися" від когось самостійної, суверенної держави неможливо. Бо коли якась чужа сила великодушно дає комусь суверенність, то вона також при іншій нагоді її може назад забрати. А це вже не буде суверенність, тільки залежність.

ВЛАСНІ СИЛИ.

Почвав раз один наш духовний провідник своїх вірних, що „орієнтуватись на власні сили — дурне, бо в нас нема жадних власних сил". Колиб воно дійсно так було то про суверенність українському народові требаб забути.

Чи справді нема в нас власних сил? В нас є власні сили, тільки не все ми їх бачимо, а ще рідше вміємо ними орудувати. В чім заключаються власні сили?

Першусього власні сили містяться в свідомості й у духовій напрузі українського народу. Духова напруга, получена зо свідомістю, є основою сили кожного народу на світі. Коли є духова напруга, воля і свідомість, нарід починає думати, як придбати знаряддя, зброю. Після цього він ту чисто духову енергію обертає на фізичну. Без духово-моральної енергії не варт нічого воєнні машини. Історія знає багато прикладів, де „безштаньки" розбивали величезні на той час і добре узброєні регулярні армії.

ВАГА ЗБРОЇ.

Зрозуміло, що зброя, головно нинішня зброя, це теж чинник величезної ваги. Щобільше, в нинішній війні ми на кожному кроці зустрічаємо твердження, що саме зброя, воєнні машини, скількість амуніції і воєнних засобів — матимуть рішальний вплив на наслідки війни.

Але приписують знавці машині перше місце тому, бо знають, що лише з деякими винятками кожний воюючий нарід нині має крім машин також сильний національний дух, і рішення довести війну до переможного для себе кінця. Там, де оба противники відзначаються одинаковою воєнною напругою, зрозуміло, рішальним чинником буде машина.

Ми бачимо, що комбатанти штурмують не лише свої фронтові позиції, але також свої моральні позиції і вживають усіх штучок, щоб заломити свого противника морально. Тим вони признають вартість моральних позицій.

ВИНЯТКИ.

Воєнні знавці рішальну ролю віддають машині лише там, де дискутують про змагання Англії, Франції, Німеччини та деяких інших країв. Але в часі советсько-фінського конфлікту ті знавці широко розписувались не лише про машини, але й про отой духовий нагтрій, що є основою боездатности кожної армії. Щобільше, знавці тоді стверджували, що хоч советська армія під оглядом машин значно перевищала фінів, проте фіни осягали часті перемоги, бо фінські моральні вартості були далеко вищі від советських. Советська армія втратила в тій „кишеньковій" війні 1,500 повзів! А нищили ті повзи фінські вояки між іншим і в той спосіб, що обливали повз бензиною і запалювали його. Ця боротьба з повзами була прекрасним взірцем, як нераз овіяний геройством і любовю до свого народу вояк може успішно змагатися зо смертоносною машиною, керованою бездушним вояком.

У НАС Є НАСТРІЙ.

Цей здоровий національний настрій є в українським народі. Доказом цього були випадки в Карпатській Україні, а також у Польщі, на передодні її розвалу. Не менший національний запал-бажання своєї держави і ненависть до окупанта — існує у Великій Україні. Це українська сила.

Крім того та моральна українська сила вже так зовсім не є без зброї. Першусього вороги, хочуть цього чи ні мусять нашим людям теж давати зброю в руки. Вониж українськими руками хочуть забезпечити свої імперії. А колиб вони лише самі хотіли воювати, то скоро себе винищилиб, а українців тим збергалисяб. Тому вони мусять узброювати українців, а навіть на українські території вивозити засоби амуніції. Бо довезти амуніцію впродовж кількох годин, чи навіть днів, неможливо. Вона мусить бути заздалегідь зложена на належним місці, загороженим зверху чи зсередини. Це теж українська сила. Це вже „сокира з топорищем".

ЯК МИ БУДУВАЛИ ПЕРЕДТИМ.

Чиїми силами ми будували державу в 1918—20 році? Силами алїянтів? Алеж алїянти піддержували Денікіна, Врангеля, Колчака. Силами центральних держав? Алеж центральні держави були самі розгромлені, коли ми (бодай на західньо-українських землях) творили свою державу.

Ми творили власними силами і ті сили нуртували в українськім народі довго до властивого вибуху. Колиж ми програли, то тих сил було замало, вони були не сконсолідовані. Крім того було забагато ворогів, як на молоду державу і буквально ніяких приятелів.

Завданням теперішньої української політики подбати про приятелів. Це не є „орієнтація" на когось. Тільки звичайнісеньке шукання приятелів, ну й евентуальної від них помочи. Та поміч не впаде з неба сама від себе. Її треба заздалегідь здобувати.

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

З ЛИСТА З КРАЮ.

Гром. Микола Петришин з Джерзі Сіти, Н. Дж., одержав листа від монахині..., що втекла з Угнова до села Заставя. В Угнові перебувала 5 місяців під большевиками. Лист писаний 3. березня 1940 р. Передаємо з оригіналу таке:

„Наш Угнів — не Угнів. Сторчать згарища. Попіл...

„В першу чергу опустили свої хати молоді хлопці та перейшли ріку Солокію... Далі вивтікала вся наша інтелігенція... Хто мав гарну муровану хату, того прогнали з хати. Йди, де хочеш, дім державний. Ми були в Угнові до останнього, бо шкода було лишати людей і церкву. Та вкінці й нас прогнали. Бурсу взяли на команду міліції. От чого діждався наш прадідний дім під церквою! То не мораль, то дич. Я щасливо добилася серед снігів та морозів на Заставя. Другу сестру зловили і вивезли на Сибір. Німці приймали, хто втікав. Тут страшна дорожня. Не маєте поняття, що то значить переходити границю: смерть або життя. Страшна це хвиля, якої не забуду... Вони (большевики) все нищать, руйнують. То страшний народ! Нападали на нас, бо так їм хотілося. Женитися з монахинею! Страшні, стидні річи говорили. Коли передумую, що я пережила, то дивуюся, звідки в мене набралося стільки сили. Певно Бог помагав. Але вони Його не мають.

„В Заставю ми всі, угнівці, творимо наче окрему парохію. Є тут чоловічий хор і досить гарно співає. В однім домі маємо каплицю".

Далі подані ймена осіб з Угнова, що є в нужді, як і ймена тих, що вивтікали, з таким додатком, що вивтікали:

„Всі хлопці, які мали колинебудь щось з політикою, і молоді господарі, які до такого почувалися. В Угнові лишились тільки самі підростки, а решта все тут.

„У нас в Угнові були страшні німецько-польські бої... Пів Угнова горіло... В бурсу вдарило два рази і нас припало, але не вбило. І ми діждались кращої долі! Одна на Сибірі, а друга на вигнанні... Може то незабаром зміниться. І для нас прийде краща доля. Боюся все описувати, бо хочу, щоб Ви отримали цього листа".

ТАКИ В ЛУЧНОСТІ СИЛА.

Усім нам добре відома казка про старого батька на смертній постелі, синів і вязку прутів. Але чи ми держимось у житті тої науки, яка виходить з цієї казки? І чи ми не свідомі того, що з нашого розеднання користають тільки наші вороги? Ось це треба мати на увазі тим усім, що ще може не доцінюють ваги одного спільного Конгресу Американських Українців. Дай Боже, щоб цей Конгрес перейшов так, як заповідається, та щоб на ньому не було навіть тіни якогось непорозуміння, якоїсь незгоди, та щоб ніхто не важився нарушити спокій і порядок цього Конгресу. З такими переконаннями ідім на цей Конгрес. І в тій вірі, що так треба поступати, щоби принести користь Україні.

Михайло Фук,
Ембрідж, Па.

УДЕРЖАННЯ ОВОЧІВ СВІЖИМИ.

Цитрини, помаранчі, та навіть зелені помідори можна удержати кілька місяців свіжими, якщо їх вложиться до скриньки, наповненої цілком сухим піском. Треба одначе уважати, щоб згадані овочі не дотикали одні одних. Помідори, держані у такій скриньці, будуть дозрівати, тому; треба до них заглядати кожного тижня й вибирати, щоб не перезріли й не попсувались.

МОСКАЛІ ЗА КОРДОНОМ

Естонська преса подає цікаві спостереження відносно моряків і салдатів червоної армії, які частини, згідно з московсько-естонським договором, перебувають тепер на території Естонії.

Загальну увагу звертає малий ріст і фізична виснаженість червоноармійців, а також заляканість у поведенні з чужими людьми. Всі вони водночас дуже, навіть підкреслено, чемні, хоч і роблять це невдало (видно мають наказ бути коректними й чують себе незвично в ролі „джентельменів"...) Всі одягнені дуже зле й неохайно. Ходять по вулицях тільки групами. Всі мають гроші й просто накидуються в крамницях на товари, особливо на годинники, запальнички, черевики і т. п. (це саме, як відомо, було в початках окупації Зах. Українських Земель). Ось кілька характеристичних епізодів контакту большевиків із „буржуазією".

До крамниці приходить червоний офіцир і прохає продати йому черевики. Одержавши їх, нерішуче питає, чи не міг би при нагоді купити ще й пару жіночих? Одержавши бажане, він у повній розгубленості спитав господаря крамниці, чи не був ти той ласкавий продати йому ще й дитячу пару. „Та купуйте хоч десять пар" — відповів господар — „мені ще краще"... Здивування червоного офіцира, що звик до „соціялістичного" розподілу товарів у совєтських крамницях, не мало меж!...

Один матрос прийшов до тої крамниці зо своїм підстаршиною, який мав „засвідчити", що у матроса справді нема черевиків і що він конче потребує нові. Почувши, що можна купувати без усяких „удостоверений", обидва не могли вийти зо здивування.

В цукорнях знову продавці зачали помічати таке дивне явище. Приходить червоноармієць, зїдає одно тісточко, платить гроші й виходить. За чверть години заявляється знову (так ніби ще не був...), їсть нове тісточко, платить і відходить. За півгодини знову та сама історія. Випадки були так часті, що остаточно естонці зрозуміли причину цієї „конспірації". Червоноармійці думали, що тісточка можна купувати тільки так, як у ССР, себто по „нормі". Тому й пускалися на такі трики. Колиж власники цукорень вивісили оголошення, що тісточка можна їсти без усяких обмежень — червоноармійці були перелякані...

Англієць Пол Грів, що недавно виїхав зо Львова, публікує в „Івнінг Стандард" свої враження про большевиків. Він нотує, між іншим, такий епізод, який свідчить про надзвичайний примітивізм червоних командирів, для яких є незнаною новиною найбільш елементарні предмети побутової вигоди. Одному червоному „капітанові" дали по реквізиції кімнату. В цій кімнаті стояло ліжко з мягким пружинним матерацом. Вечором капітан положився на ліжко, але в цюж хвилину зірвався на ноги, ніби його обляли там гарячою водою! Матерац із пружинами його не тільки здивував, але й став причиною підозрінь, що тут підстроєна якась лапка... Капітан зачав ретельно досліджувати ліжко, ввесь час висловлюючи перед господарями своє здивування й негодування. Виявилося, що він не знав про існування на землі мягких пружинних матераців... Переконавшись, що в ньому нічого нема небезпечного, щобільше — що спати на ньому дуже вигідно, він на другий день закликав своїх товаришів, і вони безнастанно гойдалися на ліжку — не ховаючи свойого вдоволення й здивування.

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ

АМСТЕРДАМ, Н. Й.

Свято Ольги Басараб.

В неділю, 7. березня ц. р., Український Золотий Хрест від. 28 ушанував роковини смерти бл. п. Ольги Басараб концертом. Зараз по вечірні о. М. Мартинюк відправив панахиду за бл. п. Басарабову, по чім усі зійшлись до церковної салі, де відбувся концерт. Вступне слово виголосила предсідниця Золотого Хреста, по чім церковний хор, під проводом дяковчителя С. Куніцького, відспівав кілька пісень. Головний реферат виголосив п. Ю. Габода. Були також деклямації, котрі віддеклямували з чуттям дівчата. По рефераті пішли наші дівчата і зібрали добровільну жертву на народні цілі. Жертва виносила $15.75. По обтягненні розходів Золотий Хрест доложив до того, що осталося, дещо з каси і разом у висоті $10 вислано через Обеднання на українських збігців. Свято закінчено українським національним гимном.

Одна з урядниць.

МЕНВИЛ, Н. ДЖ.

Організаційні збори.

Заходом двох наших відділів У. Н. С. в Менвил і Бавнд Брук відбулися в неділю, 14. квітня ц. р., масові організаційні збори, на які прибуло поважне число членів і членкинь. До переведення тих зборів вибрано І. Шегеру, предсідника від. 349 УНС. Він представив приявним ціль зборів і попросив до слова п. Василя Загаевича, організатора У. Н. Союзу, який у своїм двогодинним рефераті вияснив приявним повчально ті ріжниці, які існують у грамотах У. Н. Союзу та деяких інших асекураційних товариствах. Бесідник документально доказав, що грамоти У. Н. Союзу є одні з найкращих. Зараз по відчиті зголосились такі люди, щоб вписати своїх дітей в ряди нашої славної організації: Дмитро Фидина 2 дітей, Марія Банович 3, Каська Гелета 3, Йосафат Гречка 3, Петро Стрилець 3 братів. В дискусії забирали слово: Григорій Геба і Марія Різняк з Бавндбрук.

Н. Лісний,
секретар 349 відділу УНС.

ЛИСТУВАННЯ РЕДАКЦІЇ

Т. Г. — Біда з „перестрогами", та що як один зачне писати, то зараз посиплеться ціла гора листів. І чи вони помагають? Люди повинні знати, що до Вашингтону треба посилати самих свідомих людей, що добре визнаються в тих справах, про які там буде мова. Ми певні, що так дійсно буде.

А. Ш., Литл Фолс, Н. Й. — Дуже нас тішить, що так точно читаєте часопис. Ваші заввага слушні. Новинка була написана в тому часі, коли ще не були відомі точні дані про катастрофу.

М. Ш., Клівленд, О. — Надісланий польський вірш п. з. „Україно", як витинок з польської газети „Вядомосьці Цодзєнне", отримали. Дякуємо.

Н. З., Шікаго, Ілл. — Союзові відділи дістають повновласті через У. Н. Союз. Церковна громада має писати по повновласть до секретаря Конгресового Комітету. Допис буде скорочений. Усюди є ті самі відчити і годі писати широко про одно й те саме. Але згадати треба.

З РУХУ ПО ВІДДІЛАХ У. Н. СОЮЗУ

ФРІЛЕНД, ПА.

Організаційні збори.

Тут відбулись надзвичайні збори молодечого відділу 429, на котрих промовляв гість п. Дмитро Капітула, головний контрольор У. Н. Союзу.

Збори відкрив предсідник А. Мороз і покликав до слова п. Капітулу, який в одногодинній промові навів ті добродійства, які У. Н. Союз дає своїм членам. Промова зробила гарне враження на молодь, а також на старших. Бесідник згадав про давні часи, коли в тутешній місцевості існував колись відділ старших, а опісля він упав. В 1918 р., коли прийшла епідемія інфлюенци й багато людей умирало, інші асекураційні компанії, в яких були забезпечені наші люди, почали накладати великі вкладки. А У. Н. Союз не підвишив ані одного цента, а ще уділював підмоги своїм убогим членам.

Ні одна асекураційна компанія не дає стільки користи, що дає У. Н. Союз. Тепер капітали У. Н. Союз перевищають пять і пів міліона долярів. Щодо оцінки грамот, то ні одна асекураційна компанія не може рівнятись до У. Н. Союзу. Позатим У. Н. Союз піддержує всякі народні цілі, як також не жалує на організування молоді в спортові дружини.

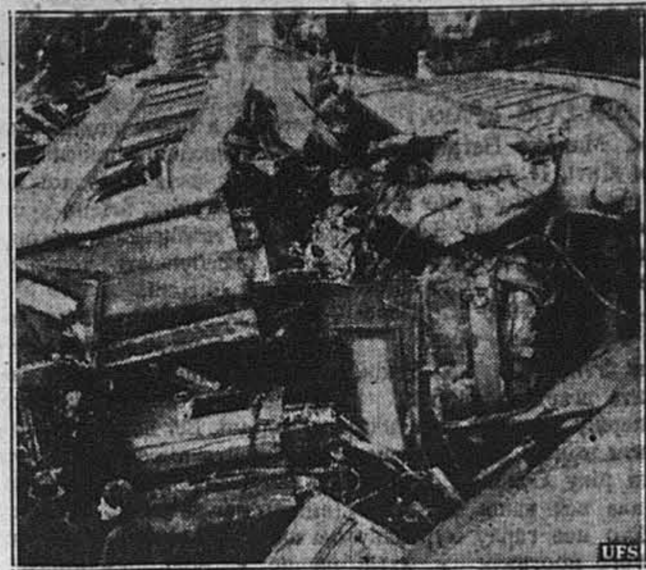
Приявні, молодь і старші, були задоволені з реферату й обіцяли приєднати нових членів до У. Н. Союзу. Згаданий відділ 429 недавно зорганізований, але поступає вперед і вже від заснування придбав шість нових членів. Є надія, що нове вибраний відділ візьметься ще сильніше до праці і подвоїть членство. Предсідник, подякувавши п. Капітулі за відчит і приявним за участь, закрив збори.

О. Костюк,
секр. відділу з Гейзелтон, Па.

ДЕ НІМЦІ БЮТЬСЯ З АЛІЯНТАМИ В НОРВЕГІЇ.

Важні точки німецької кампанії в Норвегії зазначені темними кружалками й цифрами. Аліянти висілі коло Намсос (1), Андальснес (2) і Лердаль (3). Доля Ельверуму (4) є все ще загадкою.

ЦЕ СТАЛОСЯ ЗА КІЛЬКА ХВИЛИН.

Величезну силу зударення возів залізниці Ню Йорк Сентрал у Литл Фолс, Ню Йорк, можна пізнати по зігнених сталевих рамах возів. Трицять тіл добуто з румовищ поїзду.

Цього роду випадки є просто неминучою подією при теперішнім розвою переїзду людей з одної місцевости до іншої. Тому всяка людина повинна бути приготована на такий випадок і бути забезпеченою.

„ВОЄННА ПОМІЧ" ІНДОКИТАЮ ДЛЯ ФРАНЦІЇ

Далекосхідній Індокитай при нинішньому стані речей у міжнародньому положенні являється для Франції не тільки джерелом її запотребовань, але й джерелом її журб. Індокитай лежить саме на тому особливо висуненому пості як така кольонія західніх великодержав, що становить немов перехідне місце між старими посілостями Заходу і між тою стрефою, що її тепер проголосила Японія за свою сферу впливів. Та всеж таки Франція, не зважаючи на таке складне положення тієї кольонії, сподівається від неї помітної піддержки, виходячи з того факту, що Індокитай уже також і в часі світової війни поставив їй до розпорядимости приблизно 10,000 фронтових вояків і 80,000 робітників для запілля. Згідно з заподанням французького міністра кольоній, Індокитай був би й нині в стані поставити Франції до розпорядимости негайно 100,000 чоловіка (у всякому разі не вишколених) як вояків і ще багато більше число далосяб стягнути з 23 мілюнів мешканців-тубильців, що частинно входять за чисто воєнні племена. Але, як виходить з тогож французького повідомлення, анаміти здається не є надзвичайно одушевлені перспективами служити Франції.

Дальше виходить, що Індокитай повинен, подібно як і в часі світової війни, поставити Франції до розпорядимости не тільки людський матеріял, але прийти їй і з фінансовою поміччю. В часі світової війни він перейняв у загальному 192 мілюни французьких воєнних позичок, а що їх, розуміється, не могло дати відразу зубожіле місцеве населення, то їх переняв французький заряд, щоб опісля покрити їх у дорозі оподаткування населення. Вже в році 1939. Франція дістала, зглядно взяла для військових цілей позичку з Індокитаю в сумі 44 міліонів франків, а тепер ще зброеневу позичку у висоті 440 міліонів, що, мовляв, у найближчих днях вплине з публичних підписів.

Побіч тої мілітарної й фінансової помочи вимагає опікунка також і великих сировинних достав з Індокитаю. На першому місці стоять достави рижу, кукурудзи, кавчуку, ростинних товщів, чаю, ріжних корінів і т. д. Імовірно сказалаб собі доставити цих кольоніяльних дібр іще в далеко більшій скількості, як би не те, що й у Франції квестія браку корабельного тонажу є дуже поважна, так, що привіз щораз більше занепадає й напевно дальше занепадати буде й Індокитай зможе доставити своїй опікунці заледви чи ще що більше поза кількома девізами.

В КОЖНІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИНЕН ЗНАХОДИТИСЯ ЧАСОПИС „СВОБОДА".

ЯКОЮ МІРОЮ МІРЯЄМО ЛЮДЕЙ?

Колиб усі люди ясно зрозуміли, що те, що вони кажуть про сусідів своїх, у дійсности зраджує їх самих, то булоб на світі менше критики. Тож не думайте, що те, що вам смакує, повинно смакувати і всім сусідам вашим! Не силуйте своїх сусідів думати тільки так, як ви думаєте! Ліпше зробите, як будете прислухуватися, чи чого корисного не навчитеся і від сусідів своїх.

БЕРЕЗА ТА ВІТЕР

Сонце зайшло. Потемніло небо. Ліс задрімав. Всюди тихо. Лиш одна берізонька не може заснути, опустила старі віті і про щось думає... Надлетів вітер і питає:

— Ти чом, старенька, не спиш?

— Не спиться якось! А ти звідки?

— Я? З ріки. Рибак додому вертався, човен йому підогнав, поміг йому до берега доплисти!

— А ще що робив?

— Що ще? Молодиця білля прала та розвісила його, а я просушив.

— А потім?

— Потім? Дорогу вимів, усе сміття зібрав, порохи здув!

— І сюди прилетів?

— Ні! Почув я, що дитина в одній хаті плаче, вснути не може. Я в комин вліз та як заспівав, дитина всиула. Потому ще до млина полетів, багато зерна мельникові старому змолов.

— Добрий ти, вітре, добрий нині був! Та чому ти не скажеш, що ти вчора робив?

— Учора? А, це давно було, не пригадую собі!

— То я тобі пригадаю, хитруне!

— Ні, спасибі, не треба!

— Ні, таки пригадаю. Хто оцій осиці віття поломив? А там на полях хто оті жита понівечив, помяв? Хто з хати дах учора зірвав? А хто мене так сіпав, мучив, що ще й нині з болю заснути не можу? А хто молодим берізкам коси пообривав? Чому то вчора цілий ліс плакав, стогнав? Ей, бачиш, хитруне, як до доброго признаєшся, а до лихого ні ду-ду!

— Прости, прости, матусю, вже більше не буду! — став просити засоромлений вітер — і полетів собі спокійно, нікого не зачіпаючи. Тої ночи всі і все спокійно спали.

ДОБРЕ ВИЯСНИВ.

Питається Гриць Івана:
„Скажіть мені, свату,
Що це таке комуністи,
Бо шлють і шлють в хату
Свої шмати чи ґазети,
Та й я їх читаю. .
Але знати — чого хочуть,
З їх писань не знаю!
А ви, свату, були в світі,
Бачили багато,
Ніхто мені не висвітлить,
Навіть рідний тато!"
А Іван на це: „Цеж ясне,
Вони кажуть знай:
Кому-ніс-ти, тому ніс ти,
А мені давай!
То ніби до селянина
Вони повідають:
„Що твоє, те й моє",
А своє ховають.
Що награблять в селянина,
Міняють на гроші
Й мають в банках заграничних
Вже суми гороші"...

РАДІОВІ ПРОГРАМИ

Українська Радіо Програма на стації W. H. J. B. Penn Albert Hotel, Greensburg, Pa., приспішила час. На наступну неділю програма буде на пів години скорше, як було звичайно: від год. 1:30 до год. 1:45 (E. S. T.) Слухайте і спомагайте українську Радіопрограму в питсбурській околиці морально і матеріяльно. Жертви шліть до українського анавнсера Миколи Арсенія, 854 N. Lincoln Ave., N. S. Pittsburgh, Pa. В наступну неділю буде грати українська орхестра добр. Василя Микитюка з S. S. Pittsburgh.

В КОЖНІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИНЕН ЗНАХОДИТИСЯ ЧАСОПИС „СВОБОДА".

ПОСМЕРТНІ ВІСТІ

В пятницю, дня 29. березня 1940. р. упокоївся

ІВАН КОЦЮБА,

член Тов. ім. Богдана Хмельницького, від. 345. У. Н. Союзу в St. Paul, Minnesota.

Похорон відбувся в понеділок, 1. квітня, з української церкви св. Михаїла в Мінеаполіс.

Прибрана земля нехай буде Йому пером!

П. Андрущак, секр.

В Форд Ситі, Па., помер 12. квітня 1940. член Тов. Зап. Січи, від. 63. У. Н. Союзу,

ЙОСИФ ПРОЦИШИН.

Прожив 59 літ. До У. Н. Союзу і від. 63 вступив 22. лютого 1920. року. Полишив дві дочки: Анну в дома і Ольгу, норску в Пітсбурськім шпитали і два сини: Володимира і Григорія. Всі четверо є також членами У. Н. Союзу.

Похорон відбувся 15. квітня з дому жалоби до української церкви Пречистої Діви Марії, а відтак на український цвинтар у Форд Ситі, Па.

Нехай земля прибраної вітчини буде Йому легкою!

М. Личак, секр.

ЧОМУ ЗАБАГАТО МЯСА ШКОДИТЬ?

Коли людина їсть по трошки мяса, хоч би й що дня, то мясо їй не шкодить Та є такі люди, що за раз зїсть і фунт або й більше мяса. Такі люди скоріше чи пізніше можуть загально ослабнути та отупіти розумово. Коли їмо забаґато мяса, то в кишках вимножуються такі бактерії, що випускають із себе отрую. А ті отруї затроюють постійно кров. І від тоо людина стає і млява і тупа до думання. От, наприклад, загально індійські студенти багато ясніше думають, як европейські та американські студенти, бо індійці зовсім мяса не їдять. Ясно думають також і ніпонські та китайські студенти, особливо ті, що належать до буддизму, бо й буддисти майже зовсім не їдять мяса.

ТАРЗАН І ВОГНІ ТОРУ

(149)

Забравши Дарнота й О'Рурка з собою, Тарзан вів відділ раторців швидко до палати, щоб рятувати Дженету. Але малполюд знав, що поки він до неї дістанеться, вона може бути схована в тайній криївці, або вбита чортівською Атеєю.

...У тій хвилині Дженета і д-р Вонґ дивилися з вікна на заколот по вулицях. Оріенталець смирно всміхався. „Якщо не милюсь, то Тарзан спонукав невільників до бунту і раторська армія прибула. Ви будете врятовані".

Дівчина споглянула йому в обличчя. „Мене дуже дивує, д-р Вонґ, коли бачу, що ви тішитесь успіхом наших приятелів, хоч з усього видно, що ви були союзником Атеї". „Я був завжди вашим союзником. Є багато шляхів до тої самої цілі", потакнув Вонґ Таі.

Його чорні очі заіскрились. „Із самого початку я старався бути в ласці Атеї, щоб мати змогу вплинути на неї в користь вашу, Тарзана й інших". Коли він це говорив, Атея стояла потайно на коридорі і слухала. Гіркий, убивчий сміх викривив її уста.